

WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

DOBRA ZMIANA W SAMORZĄDZIE

DOTRZYMUJEMY SŁOWA

Szanowni Państwo!

Już trzeci rok rząd Prawa i Sprawiedliwości, obozu Zjednoczonej Prawicy zmienia Polskę na lepsze. Konsekwentnie naprawiamy nasze państwo, by mogło ono jak najlepiej służyć nam wszystkim. Naszym celem, celem polityki dobrej zmiany jest budowa Polski dostatniej, godnej, sprawiedliwej, uczciwej i bezpiecznej. Jednym słowem Polski takiej, której mieszkańcy będą mogli cieszyć się pod każdym względem takim samym poziomem życia, jaki jest udziałem obywateli najzamożniejszych państw europejskich. Systematycznie, krok po kroku zmierzamy ku temu celowi, przybliżając się tym samym do spełnienia wielkiego marzenia pokoleń Polaków o życiu na miarę naszych aspiracji.

Teraz nadszedł czas, by dobra zmiana zeszła na poziom samorządowy: do gmin, powiatów, dużych miast i województw i uczyniła nasze małe ojczyzny – wsie, miasteczka i największe aglomeracje – miejscami o wiele bardziej nadającymi się do życia.

Skończymy ze złymi praktykami i ukróćmy nadużycia. Położymy kres dzikiej, karmiącej się krzywdą zwykłych ludzi, reprivatyzacji. Nie dopuścimy do wyprzedaży ważnych składników majątku naszych samorządów. Te dobra w postaci firm zajmujących się na przykład dostarczaniem wody, ciepła czy odprowadzaniem odpadów i ścieków powinny służyć ogółowi mieszkańców i być jednym z narzędzi kształtowania polityki władz lokalnych, a nie zyskom prywatnych właścicieli.

Tak jak w 2015 roku do wyborów prezydenckich i parlamentarnych Prawo i Sprawiedliwość przystąpiło z programem oczekiwanych przez

Polaków zmian, tak dziś nasza partia, obóz Zjednoczonej Prawicy, staje do wyborów samorządowych dobrze przygotowana merytorycznie. Mamy naprawdę dobry, przemyślany program dla Polski lokalnej. A ściślej – mamy programy, bo nasze propozycje zawierają nie tylko zobowiązania o charakterze ogólnopolskim, ale – i to przede wszystkim – plany tego, co zamierzamy zrobić, jeśli Państwo obdarzycie nas zaufaniem, w poszczególnych województwach, miastach, powiatach i gminach, aby ich mieszkańcom, aby nam wszystkim żyło się po prostu lepiej.

Program, który Państwu przedstawiamy jest efektem naszej wytężonej pracy na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego. Tak jak trzy lata temu jeździliśmy po Polsce i słuchaliśmy tego, co Polki i Polacy mają nam do powiedzenia. Odbiliśmy prawie tysiąc spotkań. Wiemy zatem, czego oczekują mieszkańcy naszego kraju i obiecujemy, że będziemy zmieniać nasze małe ojczyzny zgodnie z tymi oczekiwaniami.

Jestem głęboko przekonany, że tak jak realizacja naszego programu z 2015 roku zasadniczo odmieniła w wielu dziedzinach życie Polek i Polaków, tak urzeczywistnienie naszych propozycji dla Polski lokalnej zaowocuje dynamicznym rozwojem naszych małych ojczyzn oraz zasadniczym podniesieniem poziomu życia wspólnot lokalnych.

Nasze trzyletnie rządy świadczą o tym, że jesteśmy partią wiarygodną, która dochowuje zobowiązań wyborczych. Spełniliśmy już wiele obietnic złożonych Polakom, inne – systematycznie wprowadzamy w życie.

Dotrzymujemy słowa w rządzie, dotrzymamy i w samorządzie! I to jest dodatkowy powód, dla którego warto zagłosować na kandydatów z list Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość do władz lokalnych wszystkich szczebli.

Jarosław Kaczyński

ROZWÓJ GOSPODARCZY PODLASKIEGO

CO RZĄD ZROBIŁ DLA PRZEDSIĘBIORCÓW I GOSPODARKI

Silna i nieskrępowana biurokratycznymi barierami przedsiębiorczość jest motorem napędowym rozwoju państwa oraz fundamentem do budowania zamożnej i niezależnej finansowo klasy średniej. Wzrost gospodarczy to fundament rozwoju całego kraju. Tylko silna, zrównoważona gospodarka może zapewnić bezpieczeństwo ekonomiczne Polaków i długofalową poprawę jakości życia. Wzmocnienie małych i średnich przedsiębiorstw, poprawa warunków prowadzenia biznesu oraz przyciągnięcie nowych inwestorów są kluczem do rozwoju każdej gminy i powiatu, miast i wsi.

Dzięki konsekwentnie realizowanej przez rząd Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju stopa bezrobocia jest najniższa od 26 lat i wynosiła w lipcu 2018 r. 5,9%. Stopa bezrobocia spada w całym kraju.

Rząd podniósł wynagrodzenia osób najmniej zarabiających. Od 1 stycznia 2018 r. minimalna stawka godzinowa wynosi 13,70 zł brutto, a minimalne wynagrodzenie 2 100 zł brutto. Wzrosła również kwota wolna od podatku do 8 tys. zł z 6,6 tys. zł w 2017 r. (jeszcze w 2015 roku było to 3 089 zł). Korzyść z podwyższenia kwoty wolnej odczuwają szczególnie osoby uzyskujące niewielkie dochody, np. z umów zlecenia czy emerytur i rent.

Produkcja przemysłowa rośnie w Polsce dwukrotnie szybciej niż w Unii Europejskiej. Dane Eurostatu za czerwiec 2017 roku pokazują, że w Polsce wzrost wynosi 6,7% podczas gdy UE zatrzymała się na poziomie 2,6%. Jeszcze lepsza sytuacja jest w przypadku produkcji budowlanej, gdzie wskaźniki wzrostu osiągnęły w czerwcu 2018 24,2% w Polsce i 2,7% średnio w UE.

Polska branża meblarska staje się jedną z największych w Europie. Rozwijają się także klastry – Podkarpacka Dolina Lotnicza, Polski Przemysł Stoczniowy i Śląskie Zagłębie Motoryzacyjne. Polacy mogą wreszcie poczuć, że podatki, które płacą, są im zwracane w postaci widocznego rozwoju ich kraju.

Wykorzystanie mocy produkcyjnych w przemyśle doszło w październiku aż do 81,4%. Jest to najlepszy wynik od dziesięciu lat.

Od dwóch lat rząd Prawa i Sprawiedliwości konsekwentnie realizuje Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, której głównymi elementami są reindustrializacja, pomnażanie kapitału dla rozwoju, a także tworzenie warunków do powstawania wysokopłatnych miejsc pracy. Do wspierania realizacji tych celów powstał m.in. Polski Fundusz Rozwoju, jako grupa instytucji finansowych i doradczych dla przedsiębiorców i samorządów.

Nieoceniona jest również rola PFR, jako instytucji stymulującej inwestycje i finansującej projekty kluczowe dla polskiej gospodarki.

W lutym 2018 r. rząd przyjął przełomowy projekt, który zmieni zasady funkcjonowania Specjalnych stref Ekonomicznych w Polsce. Dzięki temu cała Polska stanie się atrakcyjną strefą inwestycyjną, co pozwoli na zwiększenie atrakcyjności biznesowej wielu regionów. Zwolnienia podatkowe uzależnione będą nie tylko od lokalizacji inwestycji, ale od jej charakteru i jakości stworzonych miejsc.

Silna i nieskrępowana biurokratycznymi barierami przedsiębiorczość jest motorem napędowym rozwoju państwa oraz fundamentem do budowania zamożnej i niezależnej finansowo klasy średniej. Dlatego rząd Prawa i Sprawiedliwości w ramach swojego sztandarowego projektu - Konstytucji Biznesu, wprowadził realne ułatwienia prowadzenia działalności gospodarczej, m.in.: możliwość prowadzenia drobnej działalności bez obowiązku rejestracji, zwolnienie nowych firm z obowiązku opłacania składek ZUS przez pierwsze 6 miesięcy tzw. „ulga na start”, stopniowa likwidacja numeru REGON, powołanie Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców, pu-

blikacja objaśnień prawnych dla skomplikowanych przepisów, możliwość bezterminowego zawieszenia firmy, uporządkowanie katalogu działalności reglamentowanych (wymagających koncesji, zezwoleń) i zmniejszenie obowiązków dla przedsiębiorców, możliwość załatwiania prostych spraw urzędowych przez telefon lub e-mail.

Zmiany najbardziej uciążliwych przepisów utrudniających prowadzenie biznesu rozpoczęły się w 2016 r. Do jesieni 2017 roku ponad 100 zmian weszło już w życie, m.in. rozszerzono ochronę wynikającą z dominującej praktyki interpretacyjnej w zakresie indywidualnych interpretacji prawa na ogół przedsiębiorców (także tych, którzy nie wystąpili o wydanie interpretacji indywidualnej). Podniesiono z 1,2 mln euro do 2 mln euro próg przychodów netto, po którym firma musi prowadzić pełną księgowość. Roczne oszczędności dla jednego przedsiębiorcy to nawet kilkanaście tysięcy zł.

W kwietniu 2017 wprowadzono ułatwienia dla branży budowlanej. Do obsługi wielu maszyn budowlanych nie potrzeba już państwowego egzaminu. To 600 tys. godzin oszczędności dla pracowników budowlanki. W czerwcu 2017 wszedł w życie tzw. pakiet wierzycielski, który ułatwia odzyskiwanie długów i będzie przeciwdziałał powstawaniu zatorów płatniczych. W tym samym czasie weszła w życie nowelizacja Kodeksu postępowania administracyjnego. Dzięki niej urzędnicy nie mogą grać naszymi sprawami w ping ponga. Załatwią je szybciej i po partnersku, np. z pomocą mediatora.

W sierpniu 2017 roku weszły w życie ułatwienia dotyczące amortyzacji maszyn i urządzeń. Dzięki nim przedsiębiorcy mogą dokonywać jednorazowych odpisów amortyzacyjnych w wysokości do 100 tys. zł rocznie.

Od 2018 roku obowiązują ułatwienia z tzw. drugiej ustawy o innowacyjności. Dzięki nim, przedsiębiorcy będą mogli odliczać od podstawy opodatkowania 100 proc. wydatków przeznaczonych na badania i rozwój.

Rząd planuje ponadto zmianę zasad dotyczących terminów przechowywania dokumentacji pracowniczej. Będzie taniej i prościej. Zamiast

50 – 10 lat przechowywania. Zamiast stosu papierów – forma elektroniczna. A także wprowadzenie nowych przepisów ułatwiających zmianę pokoleniową w firmach rodzinnych czy wprowadzenie nowego rodzaju podmiotu - prostej spółki akcyjnej, która będzie idealnym rozwiązaniem dla młodych, innowacyjnych firm.

Jako jeden z projektów strategicznych SOR został opracowany Pakiet działań dla średnich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Pakietem dla miast średnich **objętych jest 8 miast z województwa podlaskiego, w tym 7 to miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze** (Hajnówka, Zambrów, Augustów, Łomża, Grajewo, Sokółka, Bielsk Podlaski).

W ramach inicjatywy Polskiego Funduszu Rozwoju (PFR) do spotkań przedinwestycyjnych **z województwa podlaskiego projekty zgłosiło 7 miast średnich**: Augustów, Hajnówka, Łomża, Sokółka, Suwałki, Grajewo, Zambrów.

JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Według danych Eurostat z marca 2017 r., w 2015 r. województwo podlaskie wytworzyło PKB na poziomie 9 453 mln euro, co stanowi 2,2% PKB Polski i 0,06% UE. Wynik uplasował województwo podlaskie na 15 - przedostatnim - miejscu w skali kraju. O ile jeszcze w latach 2011-2014 województwo podlaskie wyprzedzało w tym rankingu województwo lubuskie, sytuacja ta zmieniła się w 2015 r.; na uwagę zasługuje fakt, iż dystans pomiędzy województwem podlaskim a pozostającym na ostatniej pozycji województwem opolskim, zmniejszył się.

Województwo podlaskie, wśród wszystkich regionów administracyjnych, charakteryzuje się również najniższą dynamiką wzrostu PKB liczonego w bieżących cenach rynkowych; wskaźnik ten jest bardzo niekorzystny dla regionu - pokazuje, że województwo podlaskie rozwija się mniej dy-

namiczne niż pozostałe regiony w Polsce. W 2015 r. PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca w województwie podlaskim wyniosło 7 900 euro. Tym samym wartość wytworzonego PKB w cenach bieżących wynosiła 70,5% średniej dla Polski i 27,3% średniej unijnej. Należy też zauważyć, że podlaskie charakteryzuje się również najniższą, po świętokrzyskim, dynamiką wzrostu PKB na mieszkańca w stosunku do 2011 r. (wzrost o 9,7%), a regiony będące wówczas w rankingu za województwem podlaskim: podkarpackie, warmińsko-mazurskie osiągnęły większą dynamikę wzrostu (odpowiednio: 14,5% i 11,3%).

Struktura gospodarki, mierzona wartością dodaną brutto (WDB) w województwie podlaskim, w ogólnym ujęciu, jest zbliżona do struktury krajowej (poza rolnictwem), tzn. największy udział ma sektor usługowy (63,1%), a rolnictwo osiąga najmniejszą wartość (7,4%). Wiodącymi branżami w gospodarce województwa podlaskiego są, między innymi: przemysł rolno-spożywczy (w tym produkcja żywności wysokiej jakości), przemysł metalowo-maszynowy, drzewny i budowlany, sektor medyczny, energetyczny oraz turystyczny. Warto zaznaczyć, iż wykaz ten zgadza się z ogólnym zarysem inteligentnych specjalizacji woj. podlaskiego (więcej na ten temat w sekcji 6. Silna przedsiębiorczość w regionie).

Na Podlasiu dominują mikrofirmy zatrudniające do 9 osób, których odsetek (96,2%) w przypadku województwa podlaskiego jest nieco wyższy niż średnio w Polsce (95,7%). Dotyczy to również przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 1000 pracowników (odpowiednio: 0,02% w regionie, 0,01% w kraju), natomiast nieznacznie niższy jest w przedziale 10-49 zatrudnionych (odpowiednio: 3,06% w regionie, 3,5 % kraju). W województwie podlaskim zatrudnionych jest ponad 413 tys. osób (2015 r.), z czego 78,8% w sektorze prywatnym. Ponad 202 tys. osób pracuje w Usługach, w sektorze: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo zatrudnionych jest około 126,9 tys. mieszkańców Podlasia, a w Przemśle i budownictwie – 83,9 tys. Najwyższą dynamikę zatrudnienia w latach 2010-2015 w województwie

podlaskim wykazywały takie sektory jak: Pozostała działalność usługowa; Administrowanie i działalność wspierająca; Działalność profesjonalna i techniczna; Informacja i komunikacja oraz Zakwaterowanie i gastronomia.

Struktura zatrudnienia w województwie podlaskim charakteryzuje się stosunkowo niskim udziałem sektora usług – 49%, na sektor rolniczy przypada 30,7%, a na sektor przemysłowy – 20,3% pracujących.

Nakłady inwestycyjne w województwie podlaskim w roku 2015 osiągnęły wartość 6 848,3 mln zł. Badania wskazują, że nakłady te spadły w stosunku do roku poprzedniego o 23,2 mln zł. Wartość owego wskaźnika stanowi obecnie jedynie 2,5% średniej krajowej. Wartość nakładów inwestycyjnych w podlaskich przedsiębiorstwach w 2015 r. wyniosła 3 195,1 mln zł i osiągnęła zaledwie 1,9% poziomu krajowego.

Województwo podlaskie charakteryzuje się relatywnie niskim na tle kraju poziomem przedsiębiorczości mierzonym ilością zarejestrowanych podmiotów i nowopowstających firm. Według danych na dzień 31 XII 2016 r. w województwie podlaskim w rejestrze REGON zarejestrowanych było 99 956 podmiotów gospodarczych i 7 114 spółek handlowych, w tym 901 to spółki z udziałem kapitału zagranicznego. W porównaniu z rokiem 2010 r., ogólna liczba podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 8,8%, w tym wzrost na poziomie 8,4% odnotowano w sektorze prywatnym. Struktura Podmiotów Gospodarki Narodowej w województwie podlaskim zbliżona jest do struktury tych podmiotów w kraju, ze zdecydowaną przewagą sektora usług. W przypadku sektorów: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, wartość ta w skali województwa podlaskiego jest wyraźnie wyższa niż w kraju, co decyduje o specyfice gospodarki województwa. Przedsiębiorczość jest dodatkowo zróżnicowana przestrzennie i nadal występują regiony województwa, gdzie ilość aktywnych firm jest minimalna.

CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ ZROBI DLA PODLASKICH PRZEDSIĘBIORCÓW I GOSPODARKI

Kandydaci Prawa i Sprawiedliwości do samorządu terytorialnego województwa zdecydowanie negatywnie oceniają miejsce gospodarki Podlasia na mapie gospodarczej Polski, stąd strategicznymi celami nowego samorządu PiS na lata 2018-2020 będą:

- Realizacja celu strategicznego, jakim jest poprawa konkurencyjności i innowacyjności gospodarki województwa podlaskiego z wykorzystaniem kluczowych zasobów regionu, na co wpływ będą miały poszczególne cele szczegółowe:
 - Wzrost nakładów inwestycyjnych.
 - Wzrost liczby oraz skali funkcjonujących w województwie przedsiębiorstw.
 - Wzrost eksportu.
 - Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej województwa.
 - Wzrost udziału województwa w tworzeniu krajowego PKB.
- Realizacja inwestycji w energetykę odnawialną, głównie w fotowoltaikę - zarówno w skali mikro (do 40 kW) jak i większej (do kilku / kilkunastu MW). Tego typu inwestycja (poza stabilizacją systemu szczególnie w kontekście znacznego wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną latem) jest konieczna do wypełnienia zobowiązania (zatwierdzonego przez Komisję Europejską) do udziału energetyki odnawialnej w sprzedaży do klientów końcowych na poziomie minimum 15% w roku 2020. Biorąc pod uwagę bliski termin celu oraz stale stosunkowo dużą ilość działań do wykonania (udział energetyki odnawialnej w roku 2016 wyniósł 11,6%), a także mechanizm penalizacji za nieosiągnięcie celu oraz bardzo niską skłonność banków komercyjnych do finansowania tego typu inwestycji, konieczne są szybkie działania pobudzające finansowanie takich inwestycji (planowane finansowanie w formule project finance).

Samorząd Prawa i Sprawiedliwości planuje budowę mocy kogeneracyjnych zarówno w kontekście poprawy czystości powietrza (kogeneracja pozwala na uzyskanie większej efektywności wytwarzania w porównaniu z wytwarzaniem ciepła i energii elektrycznej osobno) jak i wymianę oraz budowę nowych mocy wytwórczych w elektroenergetyce (działających głównie w czasie zapotrzebowania szczytowego). Budowa układów kogeneracyjnych może mieć różną formę: od budowy nowych obiektów w zastępstwie wyeksploatowanych, budowy nowych obiektów wspomagających „ucieplwienie”, po przekształcanie kotłów ciepłowniczych na układ kogeneracyjny. Termin realizacji inwestycji: 2018-2030 r.

- Kluczowym elementem wspierania firm regionalnych samorządu Prawa i Sprawiedliwości będzie aktywne wspomaganie finansowania rozwoju przedsiębiorstw przy wykorzystaniu instrumentów wsparcia grupy Polskiego Funduszu Rozwoju, np. Agencji Rozwoju Przemysłu.
- Samorząd Prawa i Sprawiedliwości zapewni wsparcie dla przedsiębiorców ubiegających się o przyznanie specjalnych ulg przewidzianych w ramach nowej Specjalnej Strefy Ekonomicznej obejmującej cały obszar kraju w ramach współpracy z Agencją Rozwoju Przemysłu.
- Nowo wybrany samorząd Prawa i Sprawiedliwości uruchomi system zachęt własnych (np. podatkowych, prawnych, w zakresie nieruchomości) dla podmiotów gospodarczych, zwłaszcza tworzących miejsca pracy oraz partycypujące w programach społecznych (np. Karta Wielkiej Rodziny). Ważnymi działaniami wspierającymi te korzystne tendencje będą także inicjatywy integrujące i promujące lokalne środowiska gospodarcze (nagrody, konferencje, kongresy, imprezy branżowe).
- Przedstawiciele Prawa i Sprawiedliwości będą kłaść nacisk również na rozwój przedsiębiorczości w oparciu o inteligentne specjalizacje województwa podlaskiego na lata 2015-2020+, które ma efektywnie wspomóc wdrażanie Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020 w obszarze innowacyjności, badań i rozwoju oraz przedsiębiorczo-

ści. Idea inteligentnych specjalizacji podkreśla rolę rozwoju opartego o prace badawczo-rozwojowe i innowacyjność, obejmuje sektory województwa o dużym potencjale innowacyjnym i konkurencyjnym, specjalizacje naukowe oraz technologiczne, czyli obszary o dużej aktywności wdrożeniowej i patentowej oraz społeczne. Analiza wykazu inteligentnych specjalizacji województw Polski Wschodniej wykazała, że takimi specjalizacjami dla województwa podlaskiego są:

- Przemysł rolno-spożywczy, obejmujący: (1) wydajne, precyzyjne rolnictwo; (2) przemysł spożywczy, w szczególności produkcja i przetwórstwo mleka; (3) żywność wysokiej jakości, żywność tradycyjna; (4) logistyka, dystrybucja, robotyka i TIK na potrzeby sektora rolno-spożywczego.
- Przemysł metalowo-maszynowy, szkodliwy, w tym: (1) produkcja maszyn i urządzeń, w szczególności maszyn na potrzeby rolnictwa, przemysłu spożywczego i leśnictwa; (2) przetwórstwo metali.
- Sektor medyczny, nauki o życiu, w tym: (1) turystyka zdrowotna, (2) diagnostyka chorób cywilizacyjnych, (3) genetyka i biologia molekularna, (4) wytwarzanie produktów leczniczych, (5) nowoczesne metody terapii, w tym leczenia bezpłodności, (6) technologie inżynierii medycznych, biotechnologia / bioinformatyka, TIK w medycynie; (7) medycyna regeneracyjna, srebrna gospodarka, (8) rehabilitacja, fizykoterapia, (9) implanty medyczne.
- Ekoinnowacje, nauki o środowisku, obejmujące: (1) rolnictwo i przetwórstwo ekologiczne, (2) Ekoinnowacje, (3) ekorozwój (np. inżynieria ekologiczna, badania nad bioróżnorodnością); (4) odnawialne źródła energii (OZE) w modelu rozproszonym, produkcja urządzeń do wytwarzania energii z OZE; (5) budownictwo ekologiczne, zasoby i energooszczędne, produkcja domów modułowych, produkcja na potrzeby budownictwa, (6) zrównoważone pozyskiwanie i przetwarzanie drewna oraz innych surowców.

Kierunek ten ma służyć stymulowaniu rozwoju innowacyjności w podlaskiej gospodarce poprzez promowanie i wspieranie wydatków na badania i rozwój oraz współpracę sfery biznesu z instytucjami badawczymi, czego rezultatem ma być szybszy wzrost gospodarczy regionu. Środki na rozwój inteligentnych specjalizacji Podlasia w ramach RPO WP 2014-2020 nie są wystarczające (mogą pokryć ok. 38,4% całości), ważnym źródłem finansowania tego kierunku będą instrumenty wsparcia leżące w gestii władz wojewódzkich (61,1%) oraz programy wspólnotowe (0,5%). W kontekście oczekiwanych rezultatów wymagane jest aż czterokrotne zwiększenie nakładów na badania i rozwój przez przedsiębiorstwa (głównie podmioty prywatne).

Celem nadrzędnym tego podejścia jest wzrost aktywności innowacyjnej oraz zwiększenie liczby przedsiębiorstw w regionie, realizowany w oparciu o trzy cele szczegółowe: kapitał ludzki dla innowacji, przedsiębiorczość w powiązaniu z innowacyjnością, konkurencyjność przez innowacje. Wskaźnikami sukcesu działań będą: (1) wzrost liczby przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym (do 1410 w 2020), (2) wzrost nakładów ogółem na badania i rozwój w stosunku do PKB (od 0,44% obecnie do 0,9% w roku 2020), (3) wzrost udziału nakładów przedsiębiorstw w nakładach na badania i rozwój ogółem (36,0% w 2020).

Region nie zwiększy innowacyjności bez rozwoju przedsiębiorczości - biorąc pod uwagę wyjściową pozycję regionu, większa liczba i bardziej zróżnicowana tkanka przedsiębiorstw jest konieczna. Przedsiębiorczości nie da się budować inaczej niż przez edukację. Stąd planowane działania Prawa i Sprawiedliwości zakładają wspieranie rozwoju edukacji w zakresie przedsiębiorczości innowacyjnej na wszystkich etapach kształcenia. Sukcesem będzie opracowanie jednolitych programów kształcenia, wprowadzenie przedmiotu „przedsiębiorczość innowacyjna” jako regionalnego wyróżnika edukacyjnego i jego bezterminowe finansowanie przez wszystkie szczeble samorządu terytorialnego.

Budowa węzła ekspedycyjno-rozdzielczego Poczty Polskiej w Choroszczy.

Choroszcz ze względu na swoje położenie w bliskiej odległości od Białegostoku, przy trasie S-8 jest idealnym miejscem na inwestycję o charakterze logistycznym. Tę szansę chce wykorzystać Poczta Polska, który ma projekt budowy dużego centrum rozdzielczego obsługującego Polskę północno-wschodnią. Jest już 15-hektarowa działka. Koszt budowy jest szacowany na 60 mln zł. Pracę znajdzie tam ok. 200 osób. Pobudzi to lokalny rynek pracy i poprawi jakość usług pocztowych. Poczta Polska znów będzie miała szansę konkurować z międzynarodowymi sieciami kurierskimi.

CO RZĄD ZROBIŁ DLA ROLNIKÓW I WSI

Rząd wspiera dalszy rozwój polskiego rolnictwa oraz eksport i sprzedaż do UE produktów rolno-spożywczych. W 2017 r. wartość eksportu produktów rolno-spożywczych osiągnęła rekordowy poziom ponad 25 mld euro, wzrastając w porównaniu do 2016 roku o 12,3%. W ramach „Wspólnej polityki rolnej po 2020 roku – polskie priorytety” rząd kontynuuje dążenia do wyrównania dopłat bezpośrednich dla polskich rolników do poziomu porównywalnego z tymi, jakie otrzymują rolnicy w Niemczech czy Francji.

Rząd wstrzymał na 5 lat sprzedaż państwowej ziemi, dając rolnikom możliwość dzierżawy na korzystnych warunkach zgodnie z przeznaczeniem. Podjął też działania w celu poprawy kompetencji, umiejętności i wiedzy producentów rolnych, także w ramach powołanego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

Kluczowym programem przeciwdziałania stratom w rolnictwie jest program dotowanych ubezpieczeń upraw rolnych – dotacje w wysokości 65 % składki do 1 ha i 65 % składki do 1 sztuki zwierząt gospodarskich, na które w budżecie na 2017 rok zapewniono 918 mln zł - kwota ta będzie corocznie wzrastała. Działania te znacząco zabezpieczają producentów rolnych przed skutkami klęsk żywiołowych.

Rząd podjął czynności zabezpieczające polskich producentów przed ASF poprzez ograniczenie napływu chorych zwierząt z zagranicy, program bioasekuracji oraz odszkodowania za straty finansowe. Kontynuuje też działania w zakresie ochrony producentów oraz zwiększenia zakresu uprawnionych do odszkodowań.

Podjęto dodatkowe inicjatywy lokalne, których beneficjentami są pro-

ducenci rolni, obejmujące budowę lub modernizację dróg lokalnych, kontynuację programu budowy i modernizacji targowisk, poprawę gospodarki wodno-ściekowej oraz scalania gruntów.

Rząd zamierza kontynuować działania na rzecz rolnictwa, w tym poprzez unowocześnianie technik produkcji rolnej i zwierzęcej zwiększających rentowność działalności, rozwój terenów wiejskich i wsparcie eksportu produktów rolno-spożywczych.

Z podwyższenia świadczeń emerytalno-rentowych do wysokości 1 tys. zł skorzystało ponad 340 tys. rolników. Dodatkowo obniżyliśmy podniesiony przez rząd PO-PSL wiek emerytalny dla rolników do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.

Na bazie Agencji Rynku Rolnego i Agencji Nieruchomości Rolnych powstał Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, który ma przeciwdziałać nadmiernej koncentracji nieruchomości rolnych, a także zapewnić prowadzenie działalności rolniczej przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach. Nowa instytucja ułatwia rolnikom dostęp do zakupu lub dzierżawy ziemi oraz pomaga w zdobywaniu nowych rynków. Jedyłą agencją płatniczą została Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Rozwiązanie to zapewnia przejrzystą strukturę obsługi rolników i ogranicza biurokrację.

W styczniu 2017 r. wprowadzona została też ustawa, która ułatwia sprzedaż żywności przez rolników, co wzmocniło ich pozycję konkurencyjną. Z opodatkowania zwolnione zostały przychody ze sprzedaży do kwoty 20 tys. zł. Wdrażamy także zmiany przeciwdziałające nieuczciwemu wykorzystywaniu przez sieci handlowe i duże zakłady przetwórstwa, przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Pozwoli to wyeliminować stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych z łańcucha dostaw surowców rolnych i żywności i obroni rolników przed tymi praktykami.

JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Województwo podlaskie jest jednym z najbiedniejszych regionów w Unii Europejskiej i jednym z najstarszych gospodarczo województw w Polsce. Wymaga to nadrobienia wielu cywilizacyjnych zaniedbań, stanowi również naturalną barierę rozwoju popytu na produkty żywnościowe w skali lokalnej. Sytuację pogarsza dodatkowo geograficzne położenie województwa z perspektywy nie tylko Polski, ale także Unii Europejskiej. Ogranicza to jego dostępność komunikacyjną, jednakże z drugiej strony daje też szanse ekspansji w kierunku wschodnim.

Na Podlasiu dominują niekorzystne warunki produkcji rolniczej, gdyż rolniczą przestrzeń produkcyjną cechuje niska, przeciętna jakość gleb i wysoka niestabilność klimatu (krótki okres wegetacji, niekorzystny rozkład opadów). W tej sytuacji ryzyko w produkcji rolniczej jest wyższe niż w innych regionach kraju. Paradoksalnie, mimo tych ograniczeń, właśnie rolnictwo i przetwórstwo żywności stanowi najważniejszy sektor gospodarczy i wizytówkę woj. podlaskiego w skali kraju oraz potencjalnie ważny obszar ekspansji czołowych firm na rynkach zagranicznych. Atutem rolnictwa woj. podlaskiego jest położenie w regionie o najczystszy stan środowiska naturalnego, a kryzys w działalności przemysłowej i niewielki poziom urbanizacji oznaczają dziesięciokrotnie niższą od średniej w Polsce emisję zanieczyszczeń. Podlaskie wyróżnia się też ponadprzeciętnymi walorami przyrodniczymi i atrakcyjnymi, stosunkowo mało zmienionymi obszarami, objętymi ochroną prawną, rozwiniętą siecią rzek i jezior, bogatą fauną i florą oraz wysokim stopniem lesistości. Wszystko to wyznacza koncepcję rozwoju sektora rolno-żywnościowego w powiązaniu z zachowaniem walorów środowiska naturalnego w województwie podlaskim w kierunku zasad zrównoważonego rozwoju oraz wykorzystania naturalnych zasobów przestrzeni rolniczo-przyrodniczej do produkcji zdrowych, wysokiej jakości, produktów żywnościowych.

Podlasie reprezentuje region o dominującym, typowo rolniczym charakterze, gdzie rolnictwo i przetwórstwo żywnościowe spełnia szczególną funkcję, chociaż region jest bardzo zróżnicowany pod względem potencjału i zasobów poszczególnych powiatów. Udział rolnictwa, leśnictwa i rybactwa w wartości dodanej brutto, w województwie podlaskim stanowił 10,9%, podczas gdy w kraju wskaźnik ten był prawie trzy razy mniejszy – 4,0%. Potencjał rolnictwa województwa podlaskiego oparty jest o użytki rolne, które zajmują 60,3% ogólnej powierzchni, na których działalność rolniczą prowadzi 81 tys. gospodarstw rolnych (w 2004 roku było ich 116 tys.-30% więcej), 63% stanowią nieduże gospodarstwa rolne o powierzchni 5-15 ha. Podstawę rolnictwa podlaskiego stanowią gospodarstwa rodzinne, prawie połowa gospodarstw rolnych osiąga ponad 50% dochodów z działalności rolniczej. W rolnictwie zatrudnionych jest 31% pracujących.

Rolnictwo woj. podlaskiego wytwarza 6,3% krajowej produkcji towarowej rolnictwa, co plasuje województwo na szóstym miejscu w kraju. Dominuje produkcja zwierzęca – 90,8% produkcji towarowej rolnictwa podlaskiego, a w tym produkcja mleka- 58,1%.

Przykładem sukcesu rolnictwa województwa podlaskiego i wzorem dla całego sektora mleczarskiego w Polsce są spółdzielnie mleczarskie, które posiadają największe i najnowocześniejsze mleczarnie w kraju i wytwarzają nowoczesne produkty wysokiej jakości, dominujące na krajowym rynku i w znacznej części są eksportowane na bardzo wymagające rynki Unii Europejskiej, Azji i Afryki. Woj. podlaskie, zatem zdecydowanie wyróżnia się na tle Polski pod względem produkcji mleka - zajmuje pierwsze miejsce w kraju w produkcji mleka z hektara użytków rolnych (UR) i drugie miejsce pod względem globalnej produkcji mleka. Ilość skupowanego mleka w przeliczeniu na 1 ha powierzchni użytków rolnych była tu prawie trzykrotnie wyższa niż średnio w Polsce. Liczba producentów mleka na terenie województwa podlaskiego wynosiła 23,8 tys., a łączne dostawy mleka w wysokości 2 mld kg, stanowiły ponad 25% krajowych dostaw. Decyduje

o tym największa w Polsce powierzchnia użytków zielonych - łąk i pastwisk (35,1% użytków rolnych województwa) oraz efektywne przestawienie się rolników na uprawę kukurydzy, jak również opłacalne ceny mleka.

Rolnictwo podlaskie ze względu na swój specyficzny charakter, profil produkcji i warunki funkcjonowania jest szczególnie powiązane ze środowiskiem naturalnym. To powoduje, że dbałość o jakość przyrody i zasoby naturalne, jest nie tylko wymogiem cywilizacyjnym, ale jednocześnie warunkiem prowadzenia produkcji rolnej. Oznacza to dążenie do naturalnego modelu zrównoważonej produkcji, a działalność rolnicza wymaga dostępu do niezbędnych zasobów wody i energii, odpowiedniego klimatu oraz jakości gleby rolniczej.

Obszar województwa podlaskiego jest silnie zróżnicowany pod względem przyrodniczym, społeczno-ekonomicznym, z dużym, choć nierównomiernie rozłożonym przestrzennie udziałem obszarów przyrodniczo cennych i chronionych oraz o wybitnych walorach turystyczno-rekreacyjnych. Prawie cały obszar wiejski województwa (93%) został zakwalifikowany do obszarów o mniej korzystnych warunkach do prowadzenia działalności rolniczej, określanymi obszarami o niekorzystnych warunkach gospodarowania w rolnictwie (w skrócie ONW), co przy wzroście towarowości gospodarstw stanowi barierę ich rozwoju i konkurencyjności. Ochroną obszarową objętych jest 32% powierzchni województwa, a cała jego powierzchnia wchodzi w skład obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski.

Rozwój społeczno-ekonomiczny województwa podlaskiego w najbliższym okresie uzależniony będzie w dużej mierze od wyboru kierunków rozwoju rolnictwa i rozwoju całego łańcucha żywnościowego, dominującej specjalizacji w gospodarce regionu. Wskazują na to takie kierunki zmian jak: zmniejszenie liczby gospodarstw mniejszych obszarowo (z zaniechaniem przez nich prowadzenia działalności), z jednoczesnym wzrostem liczby gospodarstw największych (powyżej 50 ha), których większość (86,6%), prowadzi działalność wyłącznie rolniczą i ma charakter towarowy

oraz silne powiązania rynkowe. O rozwoju gospodarstw towarowych na Podlasiu decyduje umacnianie się i rozwój gospodarstw specjalizujących się w produkcji mleka oraz wzrost liczby sztuk bydła i wynikający z tego dynamiczny rozwój przetwórstwa spożywczego.

CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ ZROBI DLA PODLASKICH ROLNIKÓW I WSI

Program rolno-środowiskowy województwa podlaskiego, który zakłada rozwój szeroko pojętego sektora rolno-środowiskowego, zachowanie integralności rolnictwa i przetwórstwa żywnościowego z obszarem zasobów przyrodniczo-leśnych oraz ochroną środowiska naturalnego. Program łączy te obszary w jeden spójny system, co będzie miało wpływ na trwały rozwój regionu w dłuższej perspektywie czasowej.

Celem strategicznym programu rolno-środowiskowego dla Podlasia jest zrównoważony rozwój tych powiązanych sektorów, w oparciu o dostępne lokalne zasoby (ziemi rolnej, środowiska naturalnego, kapitału ludzkiego) dla osiągnięcia bezpieczeństwa żywnościowego w regionie i możliwości zewnętrznej ekspansji na krajowych i zagranicznych rynkach żywnościowych oraz zapewnienia stabilnych dochodów rolników, jak i trwałego rozwoju obszarów wiejskich.

Koncepcja zrównoważonego rozwoju sektora rolno-środowiskowego na Podlasiu polega na dbałości o środowisko naturalne, utrzymanie poprawnych relacji społecznych oraz zapewnienie ekonomicznej opłacalności prowadzonej działalności. Działania te powinny zmierzać do utrzymania rolniczego użytkowania ziemi i żywotności obszarów wiejskich oraz utrzymania ich naturalnego krajobrazu, kultury i tradycji, która jest bardzo istotna dla rozwoju niszowych obszarów jak agroturystyka oraz wytwarzanie tradycyjnych i lokalnych produktów żywnościowych.

Zrównoważony rozwój rolnictwa podlaskiego oznacza potrzebę uwzględnienia interesów dużych specjalistycznych gospodarstw mlecznych i małych gospodarstw, które powinny wykorzystywać naturalne zasoby przyrody i produkować alternatywne produkty wysokiej jakości w oparciu o lokalne przetwórnice. Szczegółowe programy działania dla kluczowych dziedzin sektora rolno-środowiskowego obejmują:

- Udzielenie wsparcia dla rozwoju strategicznych kierunków branży - produkcji mleka i żywca wołowego; rozwoju specjalistycznych gospodarstw mlecznych oraz zapewnienia ciągłości produkcji.

Prowadzenie produkcji mleka zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju wymaga inwestycji w niezbędną infrastrukturę techniczną – składowiska nawozu i zbiorniki na gnojowicę, małe biogazownie, specjalistyczne środki transportu itp., co jest problemem w gospodarstwach obciążonych już dużymi kredytami. Nowy samorząd Prawa i Sprawiedliwości wesprze ten obszar działania gospodarstw w formie wspólnego inwestowania gospodarstw skali sołectw lub gmin, ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW). Podobny kierunek działania i wsparcia wymaga zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, ograniczenie ryzyka wyłączenia prądu i braku wody. Ponadto, samorząd Prawa i Sprawiedliwości będzie dążył do zapewnienia bezpieczeństwa w produkcji mleka na poziomie gospodarstw rolnych;

- Udzielenie efektywnej pomocy gospodarstwom rolnym o mniejszej powierzchni i prowadzącym mniej korzystną produkcję roślinną w rozwoju produkcji wysokiej jakości produktów naturalnych (ekologicznych); działania obejmą również wyeliminowanie barier dla możliwości rozwoju przetwórstwa lokalnego, sprzedaży bezpośredniej – handlu rolniczego. Podlasie cechuje się gorszym agroklimatem i mniej korzystnymi warunkami wodnymi, co sprawia, iż jest mniej przyjazne dla produkcji rolnej. Produkcję rolniczą w znacznym stopniu ogranicza też stosunkowo niski

poziom nawożenia mineralnego oraz duży udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych, a także większy niż średnio w Polsce udział gleb o bardzo niskiej i niskiej zasobności w fosfor i potas. W tych warunkach gospodarstwa o dominującej produkcji roślinnej nie mają szans na rozwój i konkurencji na rynku, a więc wymagają szerokiego wsparcia w specjalizacji w alternatywnych kierunkach produkcji rolnej- ekologicznej, przetwórstwa lokalnego, produktów niszowych czy wykorzystania surowców rolnych na cele energetyczne.

Ponadto, specyficzną cechą rolnictwa województwa podlaskiego jest dość duży (w porównaniu do średniej krajowej - 11,3%) udział gospodarstw ekologicznych, co wynika z korzystnych warunków przyrodniczych i zachowania tradycyjnych metod produkcji w regionie. Rolnicy coraz częściej widzą szansę na rozwój swoich gospodarstw, przedstawiając się na produkcję żywności ekologicznej, często w powiązaniu z agroturystyką. Produkcja korzystnej dla zdrowia, bezpiecznej żywności może być niepowtarzalną szansą przekształcenia podstawowych wad tradycyjnego rolnictwa w jego zalety. Gospodarstwa te nie tylko produkują żywność naturalną o wysokich walorach jakościowych, ale świadczą potencjalne usługi na rzecz środowiska, takie jak: poprawa dobrostanu zwierząt, zwiększenie bioróżnorodności czy ochrona zasobów genetycznych i przyrody.

- Działania samorządu Prawa i Sprawiedliwości obejmą również zwiększenie innowacyjności przemysłu przetwórstwa spożywczego dla zapewnienia jego konkurencyjności w skali kraju i zwiększenia eksportu, wspólnych działań marketingowych i rynkowych, a także budowy niezbędnej dla bezpieczeństwa środowiska infrastruktury. Przewidziane jest nawiązanie aktywnej współpracy z Oddziałem Terenowego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w Białymstoku w wymienionym wyżej obszarze. Przemysł przetwórstwa spożywczego woj. podlaskiego związany jest głównie z dominującym rolnictwem, a kluczową pozycję w strukturze

działowej przemysłu (udział 44%) zajmuje produkcja i przetwórstwo artykułów spożywczych i napojów, w tym takie branże jak przemysły: mleczarski, mięsny, piwowarski, spirytusowy, piekarski, młynarski i rybny.

Najlepiej rozwinięte jest przetwórstwo mleka, reprezentowane przez spółdzielnie w Wysokiem Mazowieckiem, Grajewie, Piątnicy, Bielsku Podlaskim, Mońkach, Łapach, Hajnówce. Mleczarnie regionu są wzorcem dla polskiego mleczarstwa, największymi i najnowocześniejszymi wytwórniami produktów mlecznych w kraju, a znaczną część produkcji jest eksportowana na bardzo wymagające rynki Europy Zachodniej i świata.

- Niezwykle istotne dla rozwoju lokalnego na Podlasiu będzie miało wsparcie dla odbudowy i tworzenia lokalnych rynków rolnych, nowoczesnych targów zapewniających dostęp dla rolników i lokalnych zakładów przetwórstwa spożywczego oferujących wysokiej jakości produkty tradycyjne, lokalne i ekologiczne. Wspierana będzie też integracja tych podmiotów i np. wspólne przechowalnictwo i przetwórstwo oferowanych na tych rynkach produktów, a w miarę rozwoju skali pozyskiwanych tą drogą produktów wspólne działania logistyczne na zaopatrzenie aglomeracji warszawskiej i trójmiejskiej.
- Poprawa infrastruktury dróg lokalnych (budowy dróg, modernizacje istniejących).
- Przeciwdziałanie skutkom suszy poprzez budowę i rewitalizację systemów melioracji, poprawa żyzności gleby poprzez wsparcie wapnowania gleb.
- Sprawne zarządzanie kryzysowe poprzez np. ODR – y.
- Sprawne zarządzanie gospodarką śmieciową na obszarach wiejskich poprzez wykorzystanie nowych technologii do zagospodarowania folii rolniczej.
- Nowe programy zwalczania roślin inwazyjnych (barszcz Sosnowskiego).
- Wsparcie programów ochrony środowiska z ukierunkowaniem na OZE i poprawą jakości powietrza (programy wymiany pieców).
- Wsparcie hodowców koni poprzez programy hodowli, rozbudowy obiektów

aukcyjnych, handlowych.

- Wsparcie dla gospodarstw zajmujących się RHD poprzez tworzenie baz, szlaków gospodarstw oferujących produkty na bezpośrednią sprzedaż.
- Wsparcie dla gospodarstw średnich (12 – 25 ha), które nie mogą skorzystać z programów niskotowarowych, ponieważ są z jednej strony za duże, a z drugiej – za małe na korzystanie z programów modernizacji.

ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT W PODLASKIEM I POŁĄCZENIA KRAJOWE

Dobrze rozwinięta sieć dróg krajowych i lokalnych oraz połączeń kolejowych jest niezbędnym warunkiem dla budowania trwałego rozwoju społeczno-gospodarczego. Sieć dróg jest jak układ krwionośny, którym organizm musi dostarczyć tlen nawet do najdalszych części swojego ciała. Dlatego podczas rządów Prawa i Sprawiedliwości zdecydowanie przyspieszyła realizacja inwestycji drogowych, które mają bezpośredni wpływ na rozwój Polski.

CO RZĄD ZROBIŁ DLA TRANSPORTU

Od października 2015 r. podpisano umowy na drogi o łącznej długości 763 km i wartości ok. 31 mld zł. Znowelizowany Program Budowy Dróg Krajowych zakłada do 2023 r. realizację ok. 3 900 km autostrad i dróg ekspresowych.

Do budowy nowych dróg rząd podchodzi strategicznie. Dzięki wprowadzonym zmianom dotyczącym przetargów i umów, środki publiczne na budowę dróg są wydatkowane bardziej racjonalnie. Skończyły się czasy, gdy w Polsce budowało się jedne z najdroższych autostrad i dróg ekspresowych.

Jedną z najważniejszych inwestycji rządowych w tym zakresie jest budowa drogi ekspresowej S-61 Szczuczyn-Budzisko (granica państwa) opiewająca na kwotę 795,49 mln euro i zostanie zrealizowany do końca 2020 roku. W ramach tego projektu powstanie m.in. obwodnica Suwałk.

Ze środków POIiŚ realizowana będzie natomiast budowa drogi ekspresowej S-61 na odcinku Ostrów Mazowiecka – Szczuczyn, której koszt reali-

zacji wyniesie 3,4 mld zł.

Rząd przygotował przepisy dotyczące m.in. uproszczenia oraz przyspieszenia prac na kolei, dzięki wprowadzanim zmianom poprawia się konkurencyjność transportu kolejowego. W ciągu ostatnich dwóch lat przebudowano ok. 707 km linii kolejowych, co stanowi ponad 141% planu założonego na koniec 2017 r.

W ramach tych działań rząd planuje prace na linii kolejowej E75 na odcinku Białystok – Trakiszki (granica państwa) przez Mońki, Grajewo i Ełk o wartości 398 mln euro. Zakres projektu obejmuje wykonanie dokumentacji projektowej oraz wykonanie robót budowlanych, w tym m.in.: przebudowa 18 stacji i przystanków, odbudowa 2 pary torów wraz z elektryfikacją na linii kolejowej nr 38 Białystok – Mońki – Grajewo – Ełk, przebudowa nawierzchni i podtorza wraz z odwodnieniem na około 104 km linii, budowa 4 wiaduktów drogowych, modernizacja 12 mostów kolejowych, modernizacja i budowa sieci trakcyjnej, układów zasilania, elektroenergetyki nie-trakcyjnej, budowa Lokalnego Centrum Sterowania (LCS) w Ełku. Na modernizowanym odcinku zabudowany i wdrożony będzie również system zarządzania ruchem kolejowym ERTMS/ETCS.

Projekt ten jest kolejnym etapem projektu Rail Baltica będącego elementem Instrumentu „Łącząc Europę” (CEF). W wyniku realizowanych projektów zostaną podniesione parametry techniczne linii poprzez zwiększenie prędkości pociągów pasażerskich do 160 km/h, towarowych do 120 km/h oraz zwiększenie dopuszczalnego nacisku na oś do 221 kN. W połowie 2017 r. otwarto już pierwszy zmodernizowany odcinek linii E75: Warszawa – Sadowne Węgrowskie.

Rail Baltica stanowi kolejowy komponent korytarza TEN-T Morze Północne – Morze Bałtyckie. Jest to jedyne bezpośrednie połączenie kolejowe pomiędzy krajami bałtyckimi i Polską, z możliwością połączeń z innymi stolicami jak Praga, Berlin i Wiedeń. Na terenie Polski przebieg Rail Baltica pokrywa się z przebiegiem linii kolejowej E75. W 2018 roku rząd przeznaczył

ok. **77,2 mln zł** na **budowę lub przebudowę dróg gminnych i powiatowych** oraz węzłów łączących te drogi z drogami wyższego rzędu. W tej kwocie 29,7 mln zł pochodzi z Rządowego Programu na rzecz rozwoju oraz konkurencyjności regionów poprzez wsparcie lokalnej infrastruktury drogowej. Znalazło się w nim **25 inwestycji** zgłoszonych przez:

gminy: Poświętne, Raczki, Siemiatycze, Radziłów, Goniądz, Rajgród, Rutki, Wąsosz, Jaświły, Grabowo, Czyżew, Supraśl i Turośl,

powiaty: suwalski, białostocki, wysokomazowiecki, augustowski, kolneński, siemiatycki, łomżyński, sokólski,

miasta: Kolno, Wysokie Mazowieckie, Grajewo, Łomża.

Realizacja tych inwestycji pozwoli na:

- Wybudowanie, wyremontowanie lub przebudowanie ok. **46 km** dróg gminnych i powiatowych.
- Wykonanie **1** inwestycji mostowej.
- Wybudowanie ok. **16,5 km** chodników lub ścieżek pieszo-rowerowych.
- Wybudowanie **19 przejść dla pieszych** o podwyższonym standardzie bezpieczeństwa.

Rząd przygotował również wstępną analizę zapotrzebowania na budowę nowych mostów. Łączny koszt prac przygotowawczych i realizacji wynosi 2,34 mld zł. Zarekomendowano 21 lokalizacji dla nowych mostów:

- Wisła i Warta – po 5 nowych mostów.
- Odra – 4.
- Bug – 2.
- Narew, San, Noteć, Pilica, Elbląg – po 1.

Rząd opracował Plan Rozwoju Elektromobilności oraz projekt Funduszu Niskoemisyjnego Transportu, który przyczyni się do poprawy jakości życia w polskich miastach poprzez zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza,

obniżenie hałasu oraz poprawę komfortu pasażerów.

Dzięki inwestycjom ze środków funduszu możliwy będzie m.in. rozwój sieci punktów ładowania dla samochodów elektrycznych, co jest konieczne dla wzrostu liczby tych pojazdów w Polsce.

JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Kwota, jaką otrzyma województwo podlaskie w ramach dodatkowych funduszy na drogi lokalne dla województw wynosi 29,6 mln zł.

Kręgosłupem drogowego systemu transportowego województwa, przenoszącym ruch o zasięgu regionalnym, krajowym i międzynarodowym, rzutującym na możliwości rozwojowe regionu, jest podstawowa sieć dróg krajowych i uzupełniających ją dróg wojewódzkich. Drogi krajowe w województwie liczą około 1000 km, a drogi wojewódzkie około 1200 km. Około 40% dróg wojewódzkich jest w złym lub bardzo złym stanie. Z kolei najistotniejszymi drogami krajowymi w województwie są drogi S8, S19 (*Via Carpatia*) oraz S61 (*Via Baltica*). Dzięki działaniom rządu Prawa i Sprawiedliwości budowa wymienionych dróg znacznie przyspieszyła. W 2018 roku droga ekspresowa S8 powinna być dostępna już na całym jej odcinku Białystok - Warszawa. Z kolei budowa drogi *Via Baltica*, która ruszyła pod koniec 2017 r., zakończy się natomiast do 2023 r.

Pozytywne działania rządu Prawa i Sprawiedliwości, który w ramach inwestycji centralnych modernizuje drogę S8 i S19 oraz przebudowuje połączenie kolejowe do Warszawy muszą być spójne z działaniami nowo wybranych władz regionalnych.

Obecny stan infrastruktury kolejowej województwa podlaskiego nie odpowiada współczesnym standardom i potrzebom regionu stanowiąc największą barierę dla wykorzystania transportu kolejowego dla podniesienia konkurencyjności województwa. Mimo najniższej gęstości sieci kolejowej

w Polsce i tak nie jest ona w pełni wykorzystywana w ruchu pasażerskim czy towarowym. Miarą zacofania i zaniedbania jest fakt, że poza zasięgiem sieci kolejowej pozostaje aż 58 ze 118 gmin, a obszar powiatu kolneńskiego jest praktycznie odcięty od ruchu kolejowego. Wyznacznikiem tego stanu jest chociażby brak połączenia kolejowego z Łomżą, która nie posiada obecnie połączenia pasażerskiego ze stolicą regionu ani resztą kraju.

Znaczna część torów, rozjazdów i samych dworców kolejowych charakteryzuje się dużym stopniem degradacji, co wpływa na użytkowanie i korzystanie z transportu kolejowego. Dodatkowo istnieje niski stopień elektryfikacji linii, brak automatycznej obsługi ruchu czy niedostateczne zabezpieczenie przejazdów kolejowych na drogach wojewódzkich. Wszystkie te czynniki sprawiają, że obecnie działająca sieć kolejowa nie tworzy jednolitego i spójnego systemu komunikacyjnego, nie tylko w wymiarze regionu, ale także w powiązaniu z resztą kraju czy krajami sąsiadującymi.

We wszystkich rodzajach dostępności komunikacyjnej transportu miejskiego i podmiejskiego Podlaskie wykazuje słabości. Szczególnie zaniedbany został transport podmiejski wobec prowadzonych chaotycznie procesów prywatyzacji państwowych przedsiębiorstw PKS. Wiele miejscowości pozbawionych zostało możliwości dojazdu do pracy i do ośrodków miejskich.

Przeprowadzona analiza wykazała, że województwo podlaskie wykazało się inicjatywą wprowadzenia autobusów elektrycznych, co prawda na Podlasiu nie ma jeszcze jeżdżących e-busów ani e-busów w trakcie realizacji, wszak jest już opracowywanych 20 projektów Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBR) przeznaczonych dla miasta Łomża.

Pilot programu E-mobilność w województwie podlaskim obejmie następujące miasta: Łomża, Sokółka.

CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ ZROBI DLA PODLASKIEGO TRANSPORTU

Celem strategicznym związanym z infrastrukturą należy uznać zwiększenie dostępności komunikacyjnej regionu – w szczególności poprzez poprawę i modernizację stanu istniejących dróg. Istniejąca infrastruktura będzie również rozwijana poprzez budowanie dróg tzw. „nowym śladem” oraz tworzenie obwodnic miejscowości, w których jest duże natężenie ruchu tranzytowego. Efektywny i szybki rozwój regionu powinien opierać się na rozbudowie nowoczesnego kompleksowego systemu transportowego, zarówno wewnątrz regionu, jak też z resztą kraju. Na system ten muszą składać się bezpieczne ciągi drogowe, nowoczesne linie kolejowe oraz dobrze skomunikowany transport zbiorowy. Działania adresujące powyższe czynniki będą obejmowały:

- Bieżące monitorowanie i wspieranie przez instytucje samorządu terytorialnego ukończenia kluczowych inwestycji, jakimi są *Via Carpatia*, *Rail Baltica* oraz *Via Baltica*.
- Modernizację dróg wojewódzkich będących w złym i bardzo złym stanie. Decyzje dotyczące przebudowy i remontów będą podejmowane w porozumieniu z samorządami lokalnymi, w szczególności na podstawie ocen natężenia ruchu i udziału w nim samochodów osobowych i ciężarowych. Od tego będzie uzależniona nośność przebudowywanych i nowych dróg. Dodatkowymi czynnikami decydującymi o kolejności przebudowy dróg będą: ilość funkcjonujących przedsiębiorców na danym terenie, ciągłość istniejących szlaków drogowych oraz skomunikowanie województwa.
- Dążenie do objęcia rozbudową dobrych i wytrzymałych dróg całego obszaru województwa w sposób zrównoważony, nie pomijając żadnego regionu województwa. Budowanie dróg w oparciu o racjonalne kryteria, co pozwoli na celowe wydawanie środków według rzeczywistych potrzeb.

- Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla województwa podlaskiego wymaga zmian. Mieszkańcom najbardziej odległych i gorzej skomunikowanych miejscowości regionu należy zapewnić dostęp do komunikacji publicznej.
- Modernizacja 15 dworców kolejowych usytuowanych przy liniach kolejowych nr 6, 21, 29, na odcinku Warszawa Wschodnia – Kuźnica Białostocka oraz nr 31 jak również modernizacja dworców w Grajewie i Łapach.
- Utrzymywanie istniejących dróg na odpowiednim poziomie technicznym oraz kierowanie adekwatnych do potrzeb środków również na bieżące utrzymywanie i dbanie o infrastrukturę (w tym m.in. utrzymywanie zimowe, odpowiednie koszenie poboczy oraz naprawa nawierzchni bitumicznej). Brak odpowiedniej ilości takich działań przez obecną koalicję rządzącą wpłynęło na to, że obecnie 40% dróg wojewódzkich jest w stanie złym lub bardzo złym.
- Dostosowanie infrastruktury drogowej do położenia województwa przy wschodniej granicy kraju i w większym stopniu korzystanie z tego położenia. Rozwijając nowoczesny transport i węzły logistyczne należy pamiętać o transporcie intermodalnym, który jest wykorzystywany przy transporcie ze wschodu na zachód Europy i odwrotnie. Podlaskie ma szansę być ważnym węzłem logistycznym na szlaku transportowym w kierunku na kraje bałtyckie oraz Eurazję.
- Stworzenie intermodalnego węzła komunikacyjnego w Białymstoku (centrum przesiadkowe wraz z korytarzami publicznego transportu zbiorowego) poprzez budowę centrum przesiadkowego w Białymstoku w okolicy dworców PKP i PKS, przebudowę układu drogowego wokół centrum przesiadkowego, ponadnormatywne rozwiązania dla osób z niepełnosprawnościami (beacony oraz wprowadzenie aplikacji mobilnej dla osób niewidomych i niedowidzących automatycznie wyzwalającej zapowiedzi głosowe dotyczące odjazdów z danego przystanku za pomocą głośnika w telefonii).

- Uzupelnienie sieci TEN-T na odcinku od Białegostoku do Kuźnicy Białostockiej jako szlaku paneuropejskiego. Będzie to najkrótsza trasa lądowa na linii Berlin-Warszawa-Moskwa (poprzez Białystok, Grodno, Mińsk). Otworzy to nowe możliwości pozyskania dodatkowych środków z funduszy centralnych UE na rozbudowę infrastruktury wspomagającej szlak oraz spowoduje rozszerzenie współpracy ze Wschodem i Azją.
- W województwie podlaskim planowana jest budowa 1 mostu o wartości 106,6 mln zł na Bugu na odcinku Tonkiele – Nur, pomiędzy gminami Perlejewo i Jabłonna Lacka.
- Środki jakie dostanie podlaskie w ramach dodatkowych 500 mln zł na drogi lokalne dla województw – 29,6 mln.
- W celu sprawnego zarządzania przedstawionymi powyżej działaniami, zostanie powołana regionalna spółka Koleje Wschodnie (w oparciu o środki unijne oraz finansowanie dłużne), która będzie odpowiedzialna za stworzenie i zarządzanie infrastrukturą kolejową w woj. podlaskim. Termin realizacji inwestycji: 2018-2030 r.
- Ukończenie kluczowych inwestycji, jakimi są *Via Carpatia* oraz *Via Baltica*.
- W 2018 roku droga ekspresowa S8 powinna być dostępna już na całym odcinku Białystok –Warszawa.

Działania nowo wybranego samorządu Prawa i Sprawiedliwości będą mocno skierowane również na infrastrukturę kolejową w województwie podlaskim, która obecnie jest niestety daleka od standardów, jakie można obserwować np. w zachodniej części kraju. Mimo najniższej gęstości sieci kolejowej w Polsce, nie jest ona i tak w pełni wykorzystywana w ruchu pasażerskim czy towarowym. Wyznacznikiem tego jest chociażby brak połączenia kolejowego z Łomżą, która nie posiada połączenia pasażerskiego ze stolicą regionu ani resztą kraju. Obecny stan infrastruktury kolejowej województwa nie odpowiada współczesnym standardom i potrzebom, stanowiąc największą barierę dla wykorzystania konkurencyjności tego transportu.

Kandydaci Prawa i Sprawiedliwości do samorządu będą aktywniej przystępowali do realizacji Programu „Elektromobilność”, powołanego przez Polski Fundusz Rozwoju. Główne korzyści z przystąpienia do Programu przez województwo to m.in.: (i) autobusy elektryczne, które nie emitują spalin, nie wydzielają zanieczyszczeń w postaci pyłu zawieszonoego oraz gazów, przede wszystkim tlenków azotu i tlenków siarki, które trafiają do powietrza, co odpowiada oczekiwaniom branży związanej z produkcją żywności ekologicznej; (ii) E-busy, jako nowoczesny transport, zapewniające jakość i komfort podróży, (iii) silnik elektryczny zapewnia cichą i płynną jazdę, generując mniej wibracji, co wpływa również na mniejsze zmęczenie kierowcy i pasażerów, (iv) popularyzacja E-busów w perspektywie długofalowej wpłynie na rozwój przemysłu w Polsce oraz nowe miejsca pracy dla mieszkańców (polski autobus elektryczny został jako pierwszy elektryczny autobus w historii wyróżniony tytułem „Bus of The Year 2017”).

Z perspektywy samorządu przystąpienie do Programu jest ważne również ze względu na m.in.:

- Niższe koszty eksploatacji: brak konieczności wymiany olejów, większa trwałość (mniej ruchomych części), niższe koszty utrzymania, koszty utrzymania niższe niż w przypadku autobusów spalinowych przy większych przebiegach, ponadto ceny E-busów będą spadały wraz z rozwojem ich masowej produkcji.
- Wsparcie od rządu: ministerstwa i instytucje publiczne uruchomiły i planują uruchomić szereg instrumentów, wspierających samorządy we wdrażaniu elektromobilności, m.in.: (1) wsparcie finansowe w opracowaniu nowego E-busa wraz z infrastrukturą i jego zakupów przez samorządy, (2) wsparcie regulacyjne (Ustawa o Elektromobilności), (3) warsztaty dla samorządów dedykowane elektromobilności, (4) wsparcie w opracowaniu planów rozwoju i wdrażania elektromobilności.
- Finansowanie z UE: możliwość wykorzystania środków UE na zakup tabo-ru bezemisyjnego wraz z infrastrukturą.

- Polska jest wśród kilku najbardziej rozwiniętych Państw w Europie pod względem ilości bezemisyjnych autobusów - Po polskich drogach aktualnie jeździ 86 Autobusów elektrycznych, co stawia nas w czołówce europejskich miast. W trakcie zakupów jest ponad 330 autobusów elektrycznych (do 2019), a projekt NCBR uwzględni dostawę kolejnych (maks.) 1075 E-busów do 2023 r.
- Bezpieczeństwo: ze względu na możliwość produkcji energii elektrycznej z różnorodnych źródeł w tym z OZE, użytkowanie E-busów może być jeszcze tańsze w przyszłości.

Program ten ma duże znaczenie gospodarcze – w Polsce rozwijany jest nowy rynek o długofalowym potencjale wzrostowym poprzez produkcję polskich autobusów elektrycznych oraz budowę silnych podmiotów na wszystkich etapach łańcucha wartości związanego z ich produkcją. Kluczowym i przyszłościowym elementem inwestycji będzie również budowa infrastruktury ładowania do pojazdów elektrycznych.

Połączenie systemu Wielkich Jezior Mazurskich z Kanałem Augustowskim. Koncepcja połączenia systemów WJM oraz Zalewu Zegrzyńskiego z Kanałem Augustowskim otworzy nową drogę wodną nie tylko do Łomży czy Augustowa, ale również dalej przez Białoruś, Litwę i Obwód Kaliningradzki do Bałtyku. Projekt jest ważnym projektem unijnym angażującym kraje członkowskie UE oraz kraje z nią sąsiadujące. Przyczyni się do dużego rozwoju miast, wsi zlokalizowanych wokół tej drogi wodnej.

CO RZĄD ZROBIŁ DLA SZKÓŁ I UCZELNI

REFORMA EDUKACJI – Rząd przeprowadził kompleksową reformę edukacji, przywracając ośmioklasową szkołę podstawową oraz likwidując gimnazja. Przekształcenia te w ciągu dwóch lat przyniosą 10 tys. dodatkowych etatów dla nauczycieli. Dostosowano także programy nauczania do współczesnych wyzwań cywilizacyjnych, m.in. w zakresie cyfryzacji oraz przywrócono pełny kurs lekcji historii. Ponadto wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym zniesiono obowiązek szkolny dla 6-latków.

WIĘCEJ PIENIĘDZY NA SZKOŁY – Zwiększono nakłady na wyposażenie pracowni szkolnych, zakup sprzętu i modernizację pomieszczeń – samorządy otrzymały o 313 mln zł wyższą subwencję oświatową. Rządowy program „Aktywna Tablica”, w ciągu trzech lat pozwoli wyposażyc szkoły w nowoczesne urządzenia multimedialne – w latach 2014-2020 na wyposażenie szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz narzędzia cyfrowe przeznaczone zostały środki w wysokości od 140 tys. do 200 tys. zł na szkołę.

SZKOŁY BRANŻOWE – By dopasować system edukacji do potrzeb rynku pracy utworzono szkoły branżowe, które we współpracy z pracodawcami przygotowują do rozpoczęcia kariery w konkretnych zawodach. W regionach podejmowane są działania w celu podniesienia efektywności kształcenia uczniów w zakresie przedmiotów przyrodniczych oraz matematycznych, w tym nauczanie oparte na metodzie eksperymentu w „Modułowych pracowniach przyrodniczych”.

KONSTYTUCJA DLA NAUKI – Rząd realizuje także reformę szkolnictwa wyższego, która podniesienie poziomu nauczania, zwiększy współpracę między nauką, a biznesem oraz poprawi model finansowania badań

naukowych. Dzięki temu możliwy będzie efektywny rozwój małych i dużych ośrodków akademickich. Planowany jest zdecydowany wzrost nakładów finansowych na szkolnictwo wyższe i naukę – w 2018 roku budżet na ten cel zwiększy się o miliard złotych.

OGÓLNOPOLSKA SIEĆ EDUKACYJNA – OSE to szybki, bezpieczny i bezpłatny Internet w każdej szkole. Inicjatywa ta wpisuje się w obchody 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 r. Wdrożenie rządowego projektu OSE stanowić będzie cywilizacyjną zmianę dla polskich szkół.

Flagowym projektem rządu jest projekt pn.: „Razem odkryjemy świat programowania” - szkolenia dla nauczycieli i uczniów z podregionu łomżyńskiego, którego celem jest podniesienie kompetencji 200 nauczycieli kl. 1-3 publicznych 47 SP z terenu 14 gmin wiejskich i wiejsko-miejskich łomżyńskiego NUTS3 w zakresie nauczania programowania poprzez szkolenia stacjonarne grupowe, zajęcia praktyczne prowadzone przez nauczycieli dla uczniów wspólnie z trenerem, zapewnienie nauczycielom wsparcia trenera na etapie szkoleń oraz po zakończeniu zajęć. Aby umożliwić realizację zajęć nauczyciele i szkoły zostaną wyposażone w sprzęt dydaktyczny. Łącznie działaniami szkoleniowymi zostanie objętych 1852 osoby. Projekt bazuje na kwocie 1,7 mln zł i jest obecnie realizowany. Jego zakończenie zaplanowano na grudzień 2019 r.

JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

W województwie podlaskim w technologii informacyjno-komunikacyjne wyposażone zostały już 44 szkoły. Planowane jest wsparcie kolejnych 43. Ze szkoleń skorzystało już 1612 nauczycieli, a kolejnych 2004 ostanie nimi objętych.

W województwie podlaskim 22 szkoły utworzyły pracownie szkolne

do nauczania przedmiotów przyrodniczych bądź matematyki. Szacuje się, że z dotacji skorzystają jeszcze 143 szkoły. Do 2022 r. szkoły i placówki edukacyjne z regionu na powyższe działania będą mogły skorzystać z blisko 58,82 mln zł. Nie wyklucza się w kolejnych latach przeznaczenia dodatkowych środków na tego typu wsparcie.

Ogólnopolska Sieć Edukacyjna to szybki, bezpieczny i bezpłatny Internet w każdej szkole. Inicjatywa ta wpisuje się w obchody 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 r. Wdrożenie rządowego projektu OSE stanowić będzie cywilizacyjną zmianę dla polskich szkół.

W województwie podlaskim do tej pory projektem objęto 461 szkół.

Potrzeby w zakresie kształcenia dzieci i młodzieży zaspokojone są w województwie podlaskim na relatywnie średnim poziomie, ale w zróżnicowanej formie w odniesieniu do poszczególnych poziomów kształcenia. Potrzeby edukacji na poziomie podstawowym są na ogół zaspokojone, chociaż problemy zamykania szkół na terenie wsi ciągle budzą społeczne niezadowolenie spowodowane tradycją uczenia dzieci w najbliższej miejscowości. Problem ten nasilił się po likwidacji gimnazjów i podejmowanych decyzjach samorządów. Sieć placówek oświatowych kształcenia ponadgimnazjalnego jest wystarczająco rozwinięta, dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców dla tego poziomu edukacji. Nieracjonalna polityka oświatowa koalicji PO-PSL doprowadziła do zmniejszenia udziału kształcenia zawodowego w systemie edukacyjnym. Jest to zjawisko spowodowane dążeniem młodzieży do edukacji w liceach ogólnokształcących oraz negatywnego wizerunku szkolnictwa zawodowego. Mimo to w woj. podlaskim działa 137 placówek szkolnictwa zawodowego, w których kształcą się prawie 24 tys. uczniów.

CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ ZROBI DLA PODLASKICH SZKÓŁ

Działania nowo wybranego samorządu Prawa i Sprawiedliwości w wyborach samorządowych 2018 r. w tym obszarze będą skierowane przede wszystkim na:

- Zwiększanie szans młodych na pozyskanie pracy poprzez podnoszenie poziomu kształcenia w szkołach ponadpodstawowych dzięki programowemu zaangażowaniu spółek Skarbu Państwa.
- Podwyższenie jakości kształcenia ponadpodstawowego dzięki współpracy z przedsiębiorstwami działającymi w starych lub „nowej” ogólnopolskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE).
- Rozbudowę Wydziału Prawa przy ul. Mickiewicza w Białymstoku. Konieczność realizacji inwestycji podyktowana jest trwającym rozwojem edukacyjnym Wydziału Prawa.

CO RZĄD ZROBIŁ DLA RODZIN

Dzięki programowi Rodzina 500+ o 7% w stosunku do roku poprzedniego wzrosła w 2017 r. liczba urodzeń i niemal całkowicie wyeliminowano skrajne ubóstwo w rodzinach, które spadło z 12% do poniżej 3%. Pieniądze z programu trafiają do ponad 2,6 mln polskich rodzin. Program obejmuje już 4 mln dzieci. W 2018 r. rząd przeznaczy na program 24,5 mld zł.

Poprawiła się jakość życia polskich rodzin. Rodziny bardzo efektywnie wydają środki z programu Rodzina 500+, inwestując je przede wszystkim w edukację, wypoczynek oraz rozwój dzieci. Zaledwie 0,48 promila (1,9 tys. na 4 mln) świadczeń ma zamienioną formę wypłaty na rzeczową, ze względu na niewłaściwe wydatkowanie środków.

Dodatkowo rząd wspiera rodziny i aktywizację zawodową kobiet poprzez tworzenie miejsc w żłobkach i przedszkolach. W 2017 r. rząd dofinansował 42 tys. miejsc opieki w ramach programu Maluch+, dzięki czemu powstało 10 tys. nowych miejsc dla dzieci. W 2018 r. samorzędy otrzymają w ramach programu Maluch+ trzykrotnie więcej pieniędzy niż rok wcześniej, dzięki czemu powstanie 24,5 tys. nowych miejsc dla maluchów.

Od 2017 roku dofinansowane jest funkcjonowanie miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 posiadających orzeczenie o niepełnosprawności lub wymagających szczególnej opieki.

Do edycji programu na 2018 rok rząd wprowadził moduł dla gmin, w których nie funkcjonują instytucje opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Otrzymają one środki w kwocie zgłoszonego zapotrzebowania przy założeniu, że będzie to nie więcej niż 80%, a kwota dofinansowania na tworzenie nowych miejsc w gminie nie przekroczy 3 mln zł i nie obejmie więcej

niż 20% dzieci w rocznikach 1-2.

Prawo i Sprawiedliwość stanęło też w obronie dzieci, których rodzice nie płacą alimentów. Dzięki wprowadzonym zmianom prawnym wyraźnie zmniejszyła się liczba niepłacących rodziców, którzy trafiają do Krajowego Rejestru Długów. O ile np. w marcu 2017 roku wpisano do rejestru blisko 2,5 tys. nowych dłużników alimentacyjnych, to we wrześniu już niespełna 600. O skuteczności nowego prawa świadczy również wzrost ściągalności alimentów do Funduszu Alimentacyjnego – w porównaniu z 2015 rokiem aż o blisko 80%.

Rządowym programem „Rodzina 500+” zostało objętych ogółem w Polsce 3,684 mln dzieci do 18 lat, wychowujących się w 2,413 mln rodzin. Na wsi świadczenie wychowawcze trafia do 1,287 mln dzieci. W gminach miejskich z pomocy korzysta ponad 1,433 mln dzieci. Pozostałe 0,915 mln to dzieci z gmin miejsko-wiejskich. Od początku funkcjonowania programu do rodzin trafiło już w sumie 42,62 mld zł.

Resortowy program „Maluch+” to dofinansowanie do utworzenia oraz funkcjonowania miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 dla samorządów oraz podmiotów prywatnych. W tegorocznej edycji programu zwiększono środki na ten cel aż trzykrotnie – do 450 mln zł. Gminy, w których nie ma żadnej tego typu instytucji, miały gwarancję dofinansowania 80% kosztów budowy żłobka lub klubu dziecięcego.

Według danych z 15 lutego 2018 r., ogółem w Polsce:

- Powstało bądź planowane jest łącznie 24498 nowych miejsc opieki dla maluchów.
- Dofinansowanie otrzymało 56020 już istniejących miejsc.
- Przekazano 385,7 mln zł wsparcia na tworzenie i funkcjonowanie miejsc opieki dla najmłodszych dzieci.

102 gminy, w których nie było żadnej instytucji opieki nad dziećmi do lat 3, otrzymają dofinansowanie.

Od momentu uruchomienia przez rząd PiS programu bezpłatnych leków dla seniorów 75+, osoby starsze otrzymały bezpłatnie prawie 50 mln opakowań leków. Z programu skorzystało 2,2 mln seniorów. Lista bezpłatnych leków jest sukcesywnie poszerzana, co ma znaczący wpływ na poprawę jakości życia osób chorych m.in. na nadciśnienie tętnicze, chorobę niedokrwienną serca, cukrzycę czy chorobę Parkinsona – czyli typowe choroby związane z wiekiem. Od 1 września 2016 roku do 30 września 2017 roku aż 446 mln zł zostało w kieszeniach emerytów i rencistów dzięki rządowemu programowi Darmowe leki dla seniorów 75+.

Rządowy program „Senior+” zakłada powstawanie 214 nowych placówek dla seniorów: 76 dziennych domów i 138 klubów. Na budowę, modernizację i wyposażenie, placówki otrzymają wsparcie o łącznej kwocie ponad 35 mln zł. Placówki zapewnią osobom starszym 5 tys. 387 nowych miejsc pobytu.

Natomiast 224 już istniejące placówki „Senior+”, w tym 154 domy dzienne oraz 70 klubów, otrzymają dofinansowanie do funkcjonowania w wysokości blisko 15 mln zł.

Ponadto w listopadzie 2017 r. ruszył program Opieka 75+, w ramach którego 13,5 tys. seniorów z gmin do 20 tys. mieszkańców skorzysta z dostępu do usług opiekuńczych i specjalistycznych. Budżet pierwszej edycji programu wynosi 57,4 mln zł.

Ustawą dotyczącą obniżenia wieku emerytalnego do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn Prawo i Sprawiedliwość przywróciło obywatelom wolność wyboru. Ustawa określa jedynie minimalny wiek emerytalny, w którym można skorzystać z prawa do emerytury. Decyzję o ewentualnym pozostaniu na rynku pracy każdy powinien podjąć sam, biorąc pod uwagę np. oczekiwania, co do otrzymywanych w przyszłości świadczeń emerytalnych i stan zdrowia.

Rząd zdecydował także o bezprecedensowym wroście najniższych świadczeń emerytalno-rentowych. Od 1 marca 2017 roku najniższe emerytury, renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i renty rodzinne

zwiększyły się z 882,56 zł do 1 tys. zł, tj. o 117,44 zł (o 13,3%), renta socjalna z 741,35 zł do 840 zł, tj. o 98,65 zł (o 13,3%), a renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy z 676,75 zł do 750 zł, tj. o 73,25 zł (o 10,8%). Podwyżka z tytułu waloryzacji wyniosła minimum 10 zł.

Rząd wprowadził zmiany w programie senioralnym poprzez utworzenie Klubów „Senior+”. Placówki „Senior+” dają osobom starszym możliwość aktywnego spędzenia czasu – 8 godzin dziennie – oferując różnorodne działania: od pomocy w czynnościach dnia codziennego, przez zapewnienie minimum jednego posiłku i pielęgnowanie więzi międzypokoleniowych dzięki spotkaniom z uczniami szkół, aż po zajęcia ruchowe i aktywny udział w życiu kulturalnym. W 2017 roku powstało 35 nowych Dziennych Domów „Senior+” oraz 96 nowych Klubów „Senior+”, zapewniających 3 335 miejsc.

Uniwersytety Trzeciego Wieku to miejsca aktywizujące osoby starsze, wspierające oraz rozwijające ich potencjał - wiedzę, umiejętności, doświadczenia życiowe, pomagając przy tym zachować im aktywność społeczną.

Jednym z zasadniczych celów rządu Prawa i Sprawiedliwości jest zahamowanie odpływu młodych i zdolnych ludzi z mniejszych ośrodków do dużych miast.

W tym celu rząd prowadzi aktywną politykę na rzecz tworzenia miejsc pracy po za głównymi metropoliami i zapewniania godnej płacy. Na koniec 2017 r. stopa bezrobocia wynosiła 6,6%, co jest rekordowo niskim wynikiem w całej historii III RP. Dodatkowo, notujemy bardzo duży wzrost realnego wynagrodzenia. Według GUS przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w 2017 r. wyniosło 4271,51 zł, a dzięki działaniom premiera Mateusza Morawieckiego, za sprawą których mamy wzrost gospodarczy na poziomie ok. 5%, wynagrodzenia będą jeszcze większe.

Sztandarowym projektem realizowanym przez rząd jest Konstytucja dla Biznesu, wprowadzająca szereg ułatwień w założeniu i prowadzeniu firmy. Ma ona uwolnić pokłady przedsiębiorczości, zwłaszcza w młodym pokoleniu i zlikwidować biurokratyczne bariery, które przez

ostanie lata hamowały rozwój Polski.

Kolejną reformą skierowaną do młodych ludzi jest Konstytucja dla Nauki, czyli reforma szkolnictwa wyższego, mająca na celu stworzenie nowego modelu kształcenia przyszłych elit naukowych, wprowadzenie powszechnego systemu stypendialnego dla studentów, czy zwiększenie jakości kształcenia na zasadach zrównoważonego rozwoju, również uczelni w mniejszych ośrodkach. Rząd Prawa i Sprawiedliwości prowadzi konsekwentną politykę na rzecz zrównoważonego rozwoju i pomnażania dobrobytu Polaków, którym będą mogli się cieszyć w każdej części kraju.

JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Rodzina stanowi fundament państwa. Wychowuje, uczy, wpaja najistotniejsze wartości i daje oparcie na różnych etapach życia. Jest źródłem wiedzy o tym, jak być dobrym człowiekiem. Rodzina stała się priorytetem rządu Prawa i Sprawiedliwości, co zostało potwierdzone działaniami podjętymi już w 2015 roku. Rodzina i praca to także poczucie bezpieczeństwa i podstawa stabilizacji w społecznościach lokalnych, jak i ważny obszar aktywności oraz zadań dla samorządów wojewódzkich czy gminnych.

Rodzina jest kategorią podstawową w każdej niemal sferze: politycznej, ekonomicznej, społecznej, obyczajowej, edukacyjnej. Stosunek do rodziny w sposób zasadniczy odróżnia Prawo i Sprawiedliwość od wszelkich innych podmiotów na scenie politycznej. Rodzina najlepszą inwestycją – to nasz najważniejszy postulat wyborczy. Inwestycją – zarówno w wymiarze materialnym jak i pozamaterialnym. Hasło „Inwestycja w rodzinę musi stać się faktem” z ogólnopolskiego programu Prawa i Sprawiedliwości jest również aktualne w wyborach samorządowych 2018 r. „Najlepsza inwestycja – to inwestycja w dzieci” - to z kolei sformułowanie z Planu na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Pana Premiera Mateusza Morawieckiego.

Na terenie województwa podlaskiego znajduje się obecnie 19 Uniwersytetów Trzeciego Wieku. Zlokalizowane są w miastach: Augustów, Białystok, Bielsk Podlaski, Ciechanowiec, Wysokie Mazowieckie, Goniądz, Grajewo, Hajnówka, Kolno, Łapy, Łomża, Sejny, Siemiatycze, Sokółka, Suwałki, Wasilków, Wysokie Mazowieckie, Zambrów, Ciasne.

W roku 2014 w województwie podlaskim zamieszkiwało 225 901 osób (19% ogółu mieszkańców) w wieku poprodukcyjnym, a ich liczba od tego czasu systematycznie zwiększa się. Według prognozy do 2050 roku największy wzrost liczby ludności zarówno w miastach, jak i na wsi wystąpi wśród osób w wieku 85 lat i więcej (odpowiednio ponad czterokrotny i dwukrotny) oraz w wieku 70–74 lata (odpowiednio o ok. 99% i ok. 70%). Województwo podlaskie jest jednym z trzech województw, w których proces starzenia się społeczeństwa będzie przebiegać najszybciej.

Wśród populacji osób w starszym wieku większość (68,1%) stanowią kobiety. Osoby starsze w województwie podlaskim borykają się na co dzień z licznymi problemami takimi jak: ubóstwo, wykluczenie społeczne, choroby, inwalidztwo oraz stopniowe ograniczanie sprawności fizycznej czy umysłowej. Zmiany związane z wiekiem prowadzą do ograniczenia samodzielności, utraty poczucia bezpieczeństwa. Najważniejszymi problemami osób starszych w województwie jest trudna sytuacja materialna oraz zdrowotna, którą pogarsza utrudniony dostęp do skutecznego leczenia i rehabilitacji.

Podlaskie należy do regionów, w których występuje duży odsetek ludzi młodych (24%, 3 miejsce w kraju). Na sytuację ludzi młodych w województwie podlaskim oddziałują takie czynniki jak dostęp do pracy, mieszkań, szkół, szczególnie wyższych, do kultury oraz ogólne warunki rozwoju gospodarczego i kulturalnego. Najtrudniejsza sytuacja dotyczy dostępności miejsc pracy, szczególnie na wsi i w małych miejscowościach, gdzie poziom przedsiębiorczości jest niewystraszający. W województwie podlaskim nie ma pracy około 70 tys. osób, a co piąty bezrobotny to osoba

poniżej 25 roku życia. Stopa bezrobocia wśród młodzieży (osób w wieku 15-34 lata) w województwie podlaskim należy do jednych z najwyższych w kraju, a gorzej jest tylko w województwie świętokrzyskim. Problem ten w konsekwencji wiąże się nasiloną migracją ludzi młodych, w szczególności zagrożone są tymi procesami wschodnie obszary województwa (powiat bielski i hajnowski) oraz powiat moniecki.

Niezwykle ważnym problemem jest emigracja młodych, która już nie obejmuje **osób** o niższych kwalifikacjach, bo obecnie wyjeżdżają w większości ludzie młodzi, o wyższym poziomie wykształcenia. Możemy mówić już o drenażu mózgow do innych ośrodków rozwoju w Polsce czy za granicę, co znacznie osłabia potencjał rozwojowy Podlasia i zasoby pracy regionu.

CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ ZROBI DLA PODLASKICH RODZIN

Zapaść cywilizacyjna spowodowana wyludnianiem Polski to nadal istniejące zagrożenie. W sposób szczególny dotyczy województwa podlaskiego. Kluczowymi wyzwaniami w tym obszarze w dalszym ciągu jest kilka elementów składowych, mających wpływ na dobrobyt rodzin:

- Wzmocnienie sytuacji ekonomicznej rodzin.
- Wzmocnienie ochrony macierzyństwa i rodzicielstwa, zwłaszcza w zakresie praw pracowniczych.
- Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych.
- Zapewnienie powszechnego i jak najmniej obciążającego finansowo systemu wychowawczego i edukacyjnego. Elementami ogólnej polityki rodzinnej powinny w jeszcze większym stopniu zostać kwestie związane z seniorami oraz osobami niepełnosprawnymi. Nawet przy wielkim wysiłku państwa i jego instytucji zasadniczy ciężar troski o te osoby spoczywa na rodzinach.

Kluczowe programy w zakresie wspierania rodzin, które będą wspierane i realizowane przez nowo wybrany samorząd Prawa i Sprawiedliwości to m.in.:

- Program „Rodzina 500+”, który spełnia założone cele – jest inwestycją w rodzinę, wyraźnie redukuje ubóstwo i przyczynia się do wzrostu urodzeń. Dzięki programowi coraz mniej osób korzysta ze świadczeń pomocy społecznej i pomocy w zakresie dożywiania (zanotowano 10% spadek w stosunku do roku poprzedniego). W samorządowej kampanii wyborczej Program „Rodzina 500+” jest głównym orężem ukazującym, że PiS realizuje swoje obietnice wyborcze, troszczy się o rodziny i grupy słabsze ekonomicznie. Dodatkowym wsparciem Programu „Rodzina 500+” będą samorządowe lokalne programy wspierania rodzin np. jak w Łomży funkcjonujące samorządowe „becikowe”, czyli świadczenie finansowe i rzeczowe dla dzieci przychodzących na świat.
- Wsparcie na poziomie samorządu realizacji Programu „Za Życiem”, który obejmuje:
 - Zapewnienie wszechstronnej opieki nad kobietą i dzieckiem w czasie ciąży i po porodzie.
 - Pomoc w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.
 - Dostęp do usług koordynacyjno-opiekuńczo-rehabilitacyjnych.
 - Specjalistyczne poradnictwo i pomoc asystentów rodziny.
 - Dodatkowe jednorazowe świadczenie w wysokości 4 tysięcy złotych, przysługujące rodzinie w przypadku narodzin dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą jego życiu.
 - Wsparcie osób niepełnosprawnych poprzez rozwój mieszkalnictwa chronionego, aktywizację zawodową opiekunów osób niepełnosprawnych, a także wzmocnienie profilaktycznego aspektu zadań asystenta rodziny.
- Na poziomie samorządów zostaną podjęte działania wspierające Pro-

gram poprzez upowszechnianie wiedzy o programie oraz poszerzenie działań w zakresie mieszkań chronionych, pracy dla asystentów oraz osób niepełnosprawnych.

- Wsparcie na poziomie samorządu realizacji Programu „Maluch+”, mającego na celu rozwój instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 – żłobków, klubów dziecięcych i dziennych opiekunów. W ramach programu zainteresowane podmioty mogą otrzymać dofinansowanie nawet do 80% kosztów projektu. Budżet programu na poziomie łącznie 500 mln zł rocznie pozwoli na powstanie nowych miejsc opieki nad dziećmi, a także na obniżenie opłat rodziców. Dzięki temu opłaty ponoszone przez rodziców spadną do ok. 400 zł. Wykorzystanie całej puli środków pozwoli nie tylko powrócić rodzicom na rynek pracy, ale także na zwiększenie liczby zatrudnionych dzięki nowym miejscom pracy w powstałych placówkach. Dla działania samorządów w obszarze edukacji kluczowe znaczenie ma zapewnienie opieki i edukacji przedszkolnej, możliwie jak najmniej obciążającej rodziny finansowo.

Zgodnie ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, do 2030 roku powinno powstać kolejne 110 tys. miejsc opieki, tak, aby była ona zapewniona dla 33% dzieci w wieku od 1 do 3 roku życia. Rząd zamierza osiągnąć ten cel szybciej - w ciągu najbliższych 2-3 lat. Rola samorządów terytorialnych jest w realizacji tego programu, w tym szczególnie w zakresie budowy nowych przedszkoli, wyjątkowo ważna – samorząd Prawa i Sprawiedliwości aktywnie przystąpi do wdrożenia tego projektu na Podlasiu.

- Kontynuowanie Programu Wspierania rodzin wielodzietnych, najczęściej realizowanego za pomocą instrumentu o nazwie Karta Dużej Rodziny i systemu ulg w korzystaniu z usług oraz zakupie towarów.
- Na poczucie bezpieczeństwa ekonomicznego polskich rodzin wpływa korzystna sytuacja na rynku pracy, a stopa bezrobocia rejestrowanego w kraju jest najniższa od początku transformacji ustrojowej. Pozytywne

tendencje na rynku pracy to przede wszystkim efekt korzystnej sytuacji gospodarczej. Wzrost gospodarczy przekłada się na optymistyczne oceny koniunktury przez przedsiębiorców, jak również na większą konsumpcję indywidualną.

Jednym z zadań nowo wybranego samorządu Prawa i Sprawiedliwości będzie zastosowanie własnych zachęt (np. podatkowych, prawnych, w zakresie nieruchomości) dla podmiotów gospodarczych, zwłaszcza tworzących miejsca pracy. Ważnymi działaniami wspierającymi te korzystne tendencje będą także inicjatywy integrujące i promujące lokalne środowiska gospodarcze (nagrody, konferencje, kongresy, imprezy branżowe).

W ramach działań wspierających Seniorów Podlasia, nowy samorząd Prawa i Sprawiedliwości skupi się na realizacji Programu „Senior+” na lata 2015-2020, powołany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – wkład samorządu terytorialnego w sprawny przebieg Programu na terenie woj. podlaskiego jest istotny, ma bowiem wpływ na dostosowanie poszczególnych inicjatyw do potrzeb starszego pokolenia mieszkańców z Podlasia. Celem strategicznym programu „Senior+” na Podlasiu jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym poprzez rozbudowę infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym oraz zwiększenie miejsc w placówkach „Senior +” przy dofinansowaniu działań jednostek samorządu w rozwoju na ich terenie sieci Dziennych Domów „Senior+” i Klubów „Senior+”. Program polega na wsparciu tworzenia tych placówek przez jednostki samorządu, których strategie rozwoju pomocy społecznej uwzględniają rozwój infrastruktury dla osób starszych lub w których brak jest innej infrastruktury pomocy społecznej tego typu. Przedstawiciele PiS na poziomie samorządów lokalnych poszerzą ten Program o dodatki typu wprowadzane w wybranych miejscowościach bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską, dofinansowanie profilaktycznych szczepień przeciwko grypie czy imprezy z okazji Dni Seniora (w Łomży pod nazwą „Seniorada”).

Wzorując się na Karcie Dużej Rodziny, nowo wybrany samorząd Prawa i Sprawiedliwości będzie organizował system wspierania osób starszych, czyli wprowadzał Kartę Seniora, zapraszając do współpracy odpowiednio dobrane podmioty. Samorząd będzie organizował konkursy, nagrody, działania promocyjne dla podmiotów szczególnie aktywnie biorących udział w tego typu projektach.

Samorząd Prawa i Sprawiedliwości w ramach pomocy dla seniorów w regionie, w oparciu o finansowanie dłużne i środki unijne, zapewni również otwarcie nowych domów opieki nad osobami starszymi. Według prognoz GUS liczba ludności w wieku 60+ zwiększy się z 8,6 mln w 2015 roku do 10,8 mln w 2035, a liczba osób oczekujących na przyjęcie do Domów Pomocy Społecznej już w 2015 roku wyniosła 6,6 tys. Segment rynku wzbudza zainteresowanie prywatnych operatorów już teraz inwestujących w Polsce w prywatne domy opieki (np. MEDI-System (francuski inwestor branżowy ORPEA) czy Angel Care). Projekt ten pozwoli na polepszenie bytu starszej części społeczeństwa Podlasia. Termin realizacji inwestycji: 2018-2030 r.

Ponadto, samorząd Prawa i Sprawiedliwości – podobnie jak przypadku wspierania osób niepełnosprawnych – w ramach ułatwiania funkcjonowania osobom starszym przystąpi do realizacji programu „Dostępność+”.

- Województwo podlaskie, które jest stosunkowo młodym regionem, powinno aktywnie działać na rzecz zatrzymania młodych, aktywnych i wysoko wykształconych mieszkańców, oferując im wysokiej jakości warunki do życia oraz perspektywiczną pracę. To podstawowe działanie do podjęcia na poziomie samorządu wojewódzkiego.
- Kandydaci Prawa i Sprawiedliwości będą analizować sytuację w samorządach i przygotowywać rozwiązania wspierające dostosowanie potrzeb ludzi młodych w zakresie pracy do lokalnych warunków (poszukiwanych zawodów) poprzez wykorzystanie środków budżetowych i unijnych programów na kształcenie zawodowe i kursy doszkalające z zakresu zastosowania usług informatycznych i obsługi informatycznej firm czy instytucji.

- Wymagana jest też pilna reforma powiatowych urzędów pracy, zwiększenie efektywności służb zatrudnienia, więcej pieniędzy na formy aktywizacji bezrobotnych, bony stażowe, zatrudnieniowe.
- Program „Mieszkanie+”, jako „flagowy” program dla osób młodych. Jego istnienie i zalety powinny być upowszechniane w samorządach, który opierać się będzie głównie na tanim budownictwie społecznym i spółdzielczym. Należy dążyć do tego, aby koszt budowy lokalu mieszkalnego nie przekraczał kwoty 2–3 tys. zł za metr kwadratowy. Będzie to możliwe m.in. dzięki budowie na gruntach przekazanych przez Skarb Państwa na preferencyjnych warunkach. System wsparcia będzie opierał się na tanim wynajmie. Ta forma nie jest obecnie zbyt popularna ze względu na wysokie koszty.

WSPARCIE DLA POTRZEBUJĄCYCH SZCZEGÓLNEJ OPIEKI

CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ ZROBIŁO DLA POPRAWY DOSTĘPNOŚCI

Rząd ogłosił ogólnopolski program „Dostępność+” skierowany do samorządów. Założeniem programu jest dostosowanie przestrzeni publicznej oraz innych obszarów życia społecznego do potrzeb osób z różnego rodzaju ograniczeniami. Program obejmuje osoby niepełnosprawne, niewidome, niesłyszące, ludzi starszych, z małymi dziećmi, kobiety w ciąży i osoby podróżujące z bagażami.

„Dostępność+” to dostępność w:

- Architekturze – dostosowane wejścia, widny, podjazdy, barierki, toalety,
- Transporcie – zakup nowego taboru transportu miejskiego.
- Edukacji – wyposażenie, pomoce dydaktyczne.
- Cyfryzacji – dostosowanie stron internetowych urzędów, programy TV z audiodeskrypcją oraz napisami.
- Kultury – zastosowanie w muzeach oraz placówkach publicznych rozwiązań umożliwiających korzystanie z zasobów osobom z ograniczeniami.
- Legislacji – dostosowanie przepisów, tak, aby zmiany dla osób z ograniczeniami były ciągłe, np. wymogi dotyczące budowy nowych mieszkań, bądź zakupu taboru miejskiego.

W ramach programu zostaną ogłoszone dwa konkursy:

- „100 gmin bez barier”, na konkurs zostanie przeznaczonych 300 mln zł.
- „200 szkół i przedszkoli bez barier”, na konkurs zostanie przeznaczonych 400 mln zł.

Dodatkowo min. 20% mieszkań budowanych w ramach programu „Mieszkanie+” będzie dostępnych dla osób o szczególnych potrzebach.

Wprowadzony przez rząd program „Za życiem” stanowi realne wsparcie dla rodzin osób z niepełnosprawnościami. Obejmuje kompleksowe rozwiązania: od wsparcia kobiet w ciąży, wczesnego wspomagania dziecka i jego rodziny, spełniania potrzeb rehabilitacyjnych i mieszkaniowych.

W ramach programu wprowadzono m.in. koordynowaną opiekę nad kobietą w ciąży i dzieckiem, rozwijana jest sieć mieszkań chronionych. Ponadto rząd pracuje nad kwestią opiekunów dorosłych niepełnosprawnych i nad ujednoczeniem orzecznictwa nt. niepełnosprawności.

Do najważniejszych planowanych zmian w tym obszarze należy: możliwość ubiegania się opiekunów osób niepełnosprawnych po ich śmierci o zasiłek dla bezrobotnych lub o świadczenie przedemerytalne, przyznanie świadczeń rodzinnych obojgu rodzicom, przyznanie jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł – bez progu dochodowego lub przyznanie świadczeń rodzinnych obojgu rodzicom lub opiekunom, jeśli opiekują się więcej niż jedną osobą z niepełnosprawnością.

Ponadto osoby z niepełnosprawnością, które oczekują na wydanie orzeczenia, a uprawnione są do pobierania zasiłku stałego z ośrodka pomocy społecznej, będą go mogły otrzymać już od miesiąca wystąpienia z wnioskiem o ustalenie stopnia niepełnosprawności.

Opieka wytchnieniowa dla rodziców lub opiekunów osób niepełnosprawnych, czyli wsparcie członków rodziny w opiece w związku z:

- Zdarzeniem losowym.
- Pomocą w załatwieniu codziennych spraw lub potrzebą odpoczynku opiekuna.
- Uczestnictwem członka rodziny w aktywizacji zawodowej organizowanej przez powiatowy urząd pracy.
- Podjęciem przez członka rodziny zatrudnienia w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy.

„Pomoc w domu” – Rodzina lub opiekun dziecka z niepełnosprawnością będzie mógł wystąpić do MOPS o udzielenie wsparcia w realizacji domowych obowiązków w wymiarze nie więcej niż 10 godzin tygodniowo.

Zwiększenie dostępności mieszkań dla rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnością – budowa mieszkań na wynajem, w tym z możliwością docelowego uzyskania własności, m.in. z wykorzystaniem gruntów publicznych (I filar Programu Mieszkanie+) - kryteria pierwszeństwa, zapewniające pierwszeństwo w zawarciu umowy najmu m.in. dla rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnością.

Rozszerzenie katalogu zadań asystenta rodziny „obejmuje m.in. pomaganie w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, psychologicznych lub zdrowotnych w rodzinie, kierowanie do lekarzy bądź na terapie, pomaganie w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, poszukiwaniu pracy, w sprawach urzędowych. Zwiększenie liczby asystentów z 3,9 tys. osób do 4,3 tys.

CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ ZROBI DLA POPRAWY DOSTĘPNOŚCI

Priorytetem przedstawicieli Prawa i Sprawiedliwości w samorządzie woj. podlaskiego będzie zaangażowanie w realizację rządowego programu „Dostępność+” poprzez nawiązanie aktywnej współpracy z koordynatorami szczegółowych działań, przewidzianych w Programie oraz wykonanie wszelkich aktywności, które z perspektywy samorządów lokalnych będą miały wpływ na efektywne wdrożenie inicjatyw Programu.

Dzięki Programowi „Dostępność+”, zarówno na skalę całego kraju, jak i województwa podlaskiego zostanie wykonany szereg prac, mających na celu zapewnienie dostępności do otaczającej rzeczywistości dla poszczególnych grup naszych mieszkańców: (1) osób na wózkach

inwalidzkich, poruszających się o kulach, osób o ograniczonej możliwości poruszania się; (2) osób niewidomych i słabo widzących; (3) osób głuchych i słabo słyszących; (4) osób z niepełnosprawnością psychiczną i intelektualną; (5) osób starszych; (6) kobiet w ciąży; (7) osób z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi; (8) osób mających trudności w komunikowaniu się z otoczeniem (trudności z komunikowaniem się lub rozumieniem języka pisanego albo mówionego); (9) osób o nietypowym wzroście (w tym również dzieci).

CO RZĄD ZROBIŁ DLA SŁUŻBY ZDROWIA

PROGRAM LEKI 75+ – Od momentu uruchomienia przez rząd Prawa i Sprawiedliwości programu bezpłatnych leków dla seniorów 75+, osoby starsze otrzymały bezpłatnie prawie 50 mln opakowań leków. Z programu skorzystało 2,2 mln seniorów. Lista bezpłatnych leków jest sukcesywnie poszerzana, co ma znaczący wpływ na poprawę jakości ich życia osób chorych m.in. na nadciśnienie tętnicze, chorobę niedokrwienną serca, cukrzycę czy chorobę Parkinsona – czyli typowe choroby związane z wiekiem.

KOMPLEKSOWE LECZENIE W SIECI SZPITALI – W 2017 r. rząd Prawa i Sprawiedliwości przeprowadził reformę szpitali i doprowadził do objęcia pacjentów przez jeden szpital kompleksową opieką od leczenia szpitalnego, przez rehabilitację, po wizytę kontrolną. Powstało też 100 nowych przychodni nocnej i świątecznej opieki lekarskiej. Obecnie każdy, kto potrzebuje pomocy (nawet osoba nieubezpieczona), może – bez obaw o negatywną weryfikację w systemie eWUŚ – udać się do lekarza rodzinnego. Szybsza diagnoza to szybsze rozpoczęcie leczenia. Takie działanie ma wpływ na poprawę zdrowia pacjentów.

ZATRZYMANIE PRYWATYZACJI – Rząd powstrzymał prywatyzację i komercjalizację szpitali narzuconą w 2011 roku – miała ona zmniejszyć zadłużenie zakładów opieki zdrowotnej i zwiększyć odpowiedzialność jednostek samorządu terytorialnego za szpitale – w praktyce jednak nie doprowadziła do poprawy sytuacji. Rząd Prawa i Sprawiedliwości cofnął złe decyzje poprzedników, które zmierzały do szkodliwego wycofywania się państwa z odpowiedzialności za służbę zdrowia. Dzięki dekomercjalizacji szpitali zachowa ona publiczny charakter. Państwo znów

wzięło odpowiedzialność za zdrowie Polaków.

LEPSZE FINANSOWANIE ZDROWIA – W 2017 r. Rząd zwiększył budżet na zdrowie o 6 mld zł. Podjął także historyczną decyzję o stopniowym zwiększeniu nakładów na ochronę zdrowia do 6% PKB w 2025 roku.

PAKIET SZUMOWSKIEGO – Realizowany obecnie pakiet zmian w służbie zdrowia to kilka kluczowych dla polskiej służby zdrowia założeń: uruchomienie **Narodowego Instytutu Onkologii** oraz **Narodowego Programu Zdrowego Serca**, podjęcie intensywnego **dialogu z zawodami medycznymi**, **nowe Standardy Opieki Okołoporodowej**, dalsze **zwiększanie nakładów na ochronę zdrowia** (w 2019 roku wydatki publiczne na ochronę zdrowia po raz pierwszy w historii przekroczyły 100 miliardów złotych), **zmniejszenie biurokracji w ochronie zdrowia** (poprzez cyfryzację usług medycznych czy wprowadzenie sekretarek medycznych), **Narodowy Program Leczenia Bólu**, **medycyna szkolna**, **monitoring przewozu leków**.

JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

W województwie podlaskim realizowane były 3 inwestycje o łącznej wartości kosztorysowej 579.878 tys. zł, w tym z budżetu państwa 562.087 tys. zł.

Najistotniejszym zadaniem realizowanym w tym regionie jest program wieloletni pn. „Przebudowa i rozbudowa Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku” o wartości kosztorysowej inwestycji 509.057 tys. zł, w tym z budżetu państwa 508.954 tys. zł w latach 2008-2018.

Celem inwestycji jest modernizacja i rozbudowa SPSK UM w Białymstoku, która umożliwi poprawę powiązań funkcjonalnych pomiędzy poszczególnymi klinikami i działami Szpitala. Usprawni układ komunikacji pionowej i poziomej, ułatwi dostęp do zespołu Bloku Operacyjnego z każdej części

Szpitala, usprawni powiązania pomiędzy SOR-em, Izbami Przyjęć, a przede wszystkim dostosuje budynek i pomieszczenia Szpitala do obowiązujących norm i przepisów.

W dniu 1 października 2017 r. wprowadzona została sieć szpitali, która zakłada budowanie kompleksowego modelu udzielania świadczeń szpitalnych, specjalistycznych, rehabilitacyjnych oraz nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. W województwie podlaskim wszystkie szpitale publiczne zostały objęte tą siecią, a Szpital Wojewódzki im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Łomży został zakwalifikowany - jako jedyny szpital wojewódzki Podlasia – do poziomu szpitali III stopnia.

Ponadto, w roku 2011 wskutek zaniedbań koalicji PO-PSL został zlikwidowany Oddział psychiatrii dla dzieci i młodzieży w Samodzielnym Publicznym Psychiatrycznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Choroszcy. Dla mieszkańców przewóz pacjenta niepełnoletniego z zaburzeniami psychiatrycznymi do szpitala poza województwo podlaskie – to duży problem oraz dodatkowe koszty.

Kolejnym problemem wymagającym intensywnych działań w województwie podlaskim jest rosnąca liczba pacjentów oczekujących na operacje zaćmy. Obecnie na operacje zaćmy w województwie oczekuje około 15 tysięcy osób. Pacjenci często zmuszeni są do wykonania przedmiotowych operacji za granicą (na Litwie).

Podobna sytuacja występuje w oddziałach kardiologicznych szpitali. Priorytety regionalne zakładają zwiększenie dostępności do świadczeń kardiologicznych oraz zwiększenie efektywności oddziałów kardiologicznych, w szczególności zajmujących się intensywnym leczeniem zawałów. O ile w części północnej województwa podlaskiego dostęp do tego rodzaju świadczeń wydaje się być optymalnie zabezpieczony, to na południu województwa (powiat bielski, siemiatycki, hajnowski, wysokomazowiecki) istnieje brak podmiotu leczniczego zapewniającego udzielanie świadczeń zdrowotnych w tym zakresie.

CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ ZROBI DLA PODLASKIEJ SŁUŻBY ZDROWIA

Działania nowego samorządu Prawa i Sprawiedliwości z zakresu ochrony zdrowia w województwie podlaskim w ramach kontynuacji i rozwijania inicjatyw ogólnokrajowego rządu PiS będą obejmowały:

- Realizację działań wyznaczonych przez „Priorytety dla Regionalnej Polityki Zdrowotnej Województwa Podlaskiego”, w tym priorytetowo – opieki nad matką i dzieckiem, osobami starszymi, osobami z chorobami onkologicznymi bądź kardiologicznymi.
- Zapewnienie poprawy sytuacji ekonomicznej szpitali w województwie podlaskim m.in. poprzez wykorzystanie środków unijnych.
- Poprawę efektywności działań samorządów wszystkich szczebli w zakresie realizacji programów zdrowotnych na rzecz mieszkańców województwa.
- Nawiązanie współpracy samorządu województwa z Podlaskim Oddziałem NFZ w ramach realizacji działań mających na celu nadanie wszystkim szpitalom wojewódzkim III stopień w sieci szpitali. Będzie to możliwe poprzez utworzenie nowych, dodatkowych zakresów świadczeń np. nefrologii, neurochirurgii, chorób płuc. Przełoży się to docelowo na lepsze finansowanie tych szpitali, a tym samym zwiększy dostępność mieszkańców do opieki zdrowotnej.
- Wzrost jakości i poziomu leczenia pacjentów winny będzie priorytetem nowego samorządu nadzorującego szpitale, w związku z czym będzie on również aktywnie wspierał szpitale w zakresie uzyskania Certyfikatu Akredytacyjnego Ministra Zdrowia, atutem którego jest m.in. możliwość pozyskania korzystnego finansowania;
- Wobec braku opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży zostaną podjęte działania zmierzające do powstania w województwie podlaskim stacjonarnego oddziału psychiatrii dla dzieci i młodzieży.
- Świadczenia w zakresie okulistyki, a w szczególności związane z ope-

racjami zaćmy są jednym z priorytetów NFZ. W związku z tym zostaną zintensyfikowane działania na rzecz zwiększenia dostępu mieszkańców do zabiegów m.in. leczenia zaćmy. W tym celu uruchomiony zostanie oddział okulistyczny zapewniający kompleksowe udzielanie świadczeń na południu województwa, aby zapewnić równomierny dostęp dla pacjentów. Jest to tym bardziej konieczne ze względu na to, że poprawa dostępności do świadczeń okulistycznych przełoży się także na aktywizację zawodową grupy pacjentów (zaćma nie dotyczy wyłącznie pacjentów w wieku podeszłym, ale także i osoby czynne zawodowo).

- Zapewnienie mieszkańcom południowej części województwa podlaskiego odpowiedniej opieki kardiologicznej, włącznie z rehabilitacją kardiologiczną.
- Aktywizacja samorządów lokalnych w zakresie opracowywania i wdrażania oraz finansowania programów zdrowotnych dla społeczności lokalnych. Tym bardziej, iż część tych zadań może być finansowana przez NFZ. Programy zdrowotne będą konstruowane według priorytetów Regionalnej Polityki Zdrowotnej Województwa Podlaskiego tj. opieki nad matką i dzieckiem, opieki nad seniorem, leczenia cukrzycy I i II typu, wczesnego wykrywania chorób onkologicznych i leczenia schorzeń układu krążenia.
- Region wymaga także nowych inwestycji w ochronie zdrowia o wartości szacowanej na ok. 500 mln zł. Każda nowa inwestycja - to nie tylko poprawa dostępności, ale i szansa na stałą poprawę infrastruktury, nowoczesne urządzenia, a tym samym nowoczesne, skuteczne metody leczenia. Nowy samorząd Prawa i Sprawiedliwości będzie aktywnie wspierał działania szpitali nakierowane na pozyskanie środków finansowych na ten cel, w tym w szczególności na budowę Centrum Diagnostyki i Leczenia Chorób Nowotworowych Kobiąt – Breast Cancer Unit (ok. 100 mln zł).
- „Priorytety dla Regionalnej Polityki Zdrowotnej Województwa Podlaskiego” zakładały spadek liczby hospitalizacji położniczo-ginekologicznych,

z zastrzeżeniem zmiany prognozy w wyniku wejścia w życie z dniem 1 kwietnia 2016 r. programu „Rodzina 500+”. W związku z tym konieczne jest zapewnienie oddziałów położniczo-ginekologicznych jak najbliżej miejsca zamieszkania pacjentki. Przykładem jest SP ZOZ w Łapach, gdzie zostaną podjęte działania związane z reaktywacją oddziału położniczo-ginekologicznego. Samorzady będą wspierać rządowy program wprowadzający model kompleksowej opieki nad kobietą w okresie ciąży, porodu oraz połogu ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji kobiet w ciąży powikłanej oraz tzw. niepowodzenia położniczego. W woj. podlaskim zostaną zintensyfikowane działania w celu wprowadzenia w szerokim zakresie tego typu kompleksowej opieki.

Wszystkie przedstawione powyżej działania przyniosą oczekiwany efekt, jeżeli zostaną skoordynowane i powiązane z polityką zdrowotną prowadzoną obecnie przez rząd Prawa i Sprawiedliwości w skali kraju. Wszystkie założone priorytety tj. wspieranie rodzin i wzrost bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa mogą być osiągnięte jedynie przy wzmożonym wysiłku i skoordynowaniu działań na wszystkich szczeblach, w tym włączeniu samorządów województwa podlaskiego.

OCHRONA PODLASKIEJ KULTURY, ROZWÓJ TURYSTYKI, WZROST AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ I PROMOCJA REGIONU

CO RZĄD ZROBIŁ DLA KULTURY, SPORTU I TURYSTYKI

W 2017 r. środki na kulturę przekroczyły 1,1% budżetu państwa i wyniosły ponad 4 mld zł. W ostatnich dwóch latach nastąpił wzrost nakładów na kulturę o ok. 20%.

Rząd konsekwentnie buduje i uzupełnia sieć muzeów w tym Podlaskie Muzeum Kultury Ludowej w Osowiczach, podjął także decyzję o powołaniu Narodowego Funduszu Ochrony Zabytków.

Powstały realne narzędzia systemowego wsparcia sportu dzieci i młodzieży – chodzi o ogólnopolskie programy, aktywizujące rocznie prawie 1,5 mln dzieci i młodzieży. O 37% wzrósł w 2017 r. odsetek dzieci objętych sportowymi programami w porównaniu do roku 2015.

W ramach rządowego programu „KLUB” wsparcie otrzymało 3 352 klubów sportowych. Po raz pierwszy w historii małe i średnie kluby sportowe otrzymują bezpośrednie wsparcie z rządu. Pieniądze trafiają tam, gdzie wynajduje się i szlifuje talenty sportowe. Dotowane są miejsca, w których przyszli sportowcy stawiają swoje pierwsze kroki i w których kształtowane są zdrowe nawyki dzieci.

Ponad 42 mln zł rząd przeznaczył na realizację programu SKS w 2017 roku. To dodatkowe zajęcia wychowania fizycznego w szkołach w całej Polsce. Programem jest objętych 260 tys. uczniów w ok. 14 tys. grupach ćwiczebnych.

W ramach programów rządowych pieniądze trafiają do ponad 20 tys. trenerów, nauczycieli WF-u i animatorów sportu rocznie. W latach 2007-

2015 wsparcie otrzymywało zaledwie około 3,2 tys. animatorów rocznie, a regularne dofinansowanie nie trafiało ani do trenerów, ani do nauczycieli WF-u.

Jednym z priorytetów rządu jest zapewnienie Polakom dostępu do nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury sportowej, dlatego stale zwiększa środki na ten cel. W 2017 r. 463 mln zł zostało przeznaczonych na remonty, budowę i modernizację sal gimnastycznych, hal sportowych, boisk, basenów, kortów i urządzeń lekkoatletycznych. Powstają także inwestycje o szczególnym znaczeniu dla polskiego sportu, jak choćby pierwszy w kraju kryty tor łyżwiarski w Tomaszowie Mazowieckim. Na tego typu obiekt i decyzję o jego budowie panczeńści czekali od lat.

Na Otwarte Strefy Aktywności, które będą ogólnodostępnymi plenerowymi miejscami do uprawiania sportu, rekreacji i odpoczynku rząd przeznaczy w ciągu czterech lat 1,8 mld zł. Pozwoli to na budowę, przebudowę lub remont nawet 6 tys. obiektów w całej Polsce.

W ramach dofinansowania na inwestycje strategiczne z Ministerstwa Sportu i Turystyki (MSiT) do regionalnych inwestycji infrastrukturalnych, obejmujących budowę, modernizację, rozbudowę oraz wyposażenie obiektów sportowych do gmin i powiatów trafiło ponad 400,5 mln zł.

JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Województwo podlaskie jest jednym z najbardziej zróżnicowanych pod względem narodowościowym, etnicznym oraz wyznaniowym województwem w kraju. To właśnie na tym terenie przez wieki mieszkali obok siebie tworząc niepowtarzalne nigdzie indziej w kraju bogactwo kulturowe i religijne Polacy, Białorusini, Żydzi czy Tatarzy. Ta wielokulturowość jest jednym z największych atutów Podlasia, który odpowiednio wykorzystany może przyczynić się do rozwoju całego województwa. Aby tak się jednak

stało należy podjąć szereg działań mających na celu aktywizację w zakresie kultury społeczności lokalnych, wspierania działalności istniejących środowisk artystycznych oraz szersze niż dotychczas otwarcie na propagowanie kultury w istniejących zabytkach czy obiektach sakralnych.

W województwie podlaskim w ramach dofinansowania z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na budowę, modernizację, rozbudowę oraz wyposażenie obiektów kulturalnych do gmin i powiatów trafiło ponad 22,4 mln zł.

W województwie podlaskim w ramach dofinansowania z MSiT do regionalnych inwestycji infrastrukturalnych, obejmujących budowę, modernizację, rozbudowę oraz wyposażenie obiektów sportowych do gmin i powiatów trafiło ponad 41,6 mln zł.

Obszar województwa podlaskiego jest jednym z najatrakcyjniejszych pod względem turystycznym regionów Polski. Obok licznych walorów środowiska naturalnego Podlasie może poszczycić się również dużą liczbą zabytków historycznych i sakralnych. Na atrakcyjność tego regionu duży wpływ ma również różnorodność kulturowa, która jest wynikiem występowania obok siebie mniejszości narodowych i grup etnicznych.

CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ ZROBI DLA PODLASKIEJ KULTURY, SPORTU I TURYSTYKI

Samorząd Prawa i Sprawiedliwości, w ramach rozwoju kulturalnej aktywności mieszkańców, będzie podejmował, wspierał i promował działania mające na celu rozwój kultury i sztuki województwa, w szczególności poprzez racjonalne wykorzystanie istniejących obiektów historycznych i sakralnych na cele związane z kulturą, wspieranie środowisk artystycznych oraz zwiększenie aktywności społeczności lokalnych.

Ważnym czynnikiem wpływającym na aktywizację społeczności

w tym zakresie jest dostępność do instytucji kultury oraz wszelkiego rodzaju wydarzeń kulturalnych. W związku z tym zostaną podjęte starania mające na celu poszerzenie działalności przez istniejące instytucje jak również umożliwienie powstawania nowych instytucji kulturalnych, które będą w stanie dotrzeć ze swoją ofertą do większego kręgu osób. Ważne jest, aby przygotowana przez jednostki kulturalne oferta dostosowana była do grup odbiorców w każdym wieku, w tym również do osób najmłodszych, które dopiero kształtują swoją wrażliwość. Szerokiemu uczestnictwu w wydarzeniach kulturalnych będą służyć również odpowiednie działania promocyjne, dzięki którym przygotowana w zakresie kultury oferta może dotrzeć do wszystkich mieszkańców. W tym celu będą zdyktalizowane działania w Internecie oraz radiu, prasie i telewizji lokalnej.

Obecnie na terenie województwa podlaskiego organizowanych jest wiele imprez o charakterze kulturalnym, które mają znaczenie nie tylko lokalne, ale także regionalne lub międzynarodowe. Tego typu wydarzenia będą kontynuowane oraz rozwijane w zakresie nowych inicjatyw poprzez m.in. nawiązywanie przez jednostki samorządowe współpracy międzynarodowej z jednostkami z innych państw i propagowanie kultury regionalnej poza granicami kraju. W tym aspekcie ważne jest również nawiązanie współpracy ze środowiskami polonijnymi.

Kluczowe działania i zadania w zakresie kultury, zaplanowane przez Prawo i Sprawiedliwość w ramach funkcji samorządu terytorialnego:

- Zapewnienie środków finansowych niezbędnych do funkcjonowania i rozwoju instytucji kultury w tym tworzenia nowych jednostek.
- Wyposażenie jednostek kultury w fundusze niezbędne do zastosowania nowych form komunikowania się i przekazywania posiadanych treści.
- Promowanie artystów, wydarzeń kulturalnych związanych z województwem podlaskim.
- Sprawowanie opieki nad osobami uzdolnionymi pochodzącymi ze śro-

dowisk najbiedniejszych, wraz ze stworzeniem funduszy stypendialnych na ten cel.

- Zapewnienie środków finansowych potrzebnych na rewaloryzację obiektów zabytkowych i o walorach zabytkowych oraz zapewnienie właściwych form użytkowania tych obiektów z preferencją potrzeb kultury.
- Propagowanie rozwoju kultury ludowej i amatorskiego ruchu artystycznego z uwzględnieniem bogactwa kulturowego, etnicznego regionu.
- Prowadzenie współpracy z krajowymi i zagranicznymi podmiotami działającymi w zakresie upowszechniania kultury.
- Prowadzenie współpracy ze środowiskami polonijnymi.
- Poszerzanie oferty imprez kulturalnych w tym również tych o znaczeniu międzynarodowym;
- Inspirowanie działań ułatwiających uczestnictwo w kulturze grupom o utrudnionym dostępie do dóbr kultury.

Bardzo ważnym kierunkiem działań w omawianym obszarze jest również wspieranie rozwoju aktywności sportowej mieszkańców regionu, a zaplanowane działania w tym zakresie obejmują:

- Promowanie aktywności sportowej społeczeństwa, w tym aktywności osób starszych oraz niepełnosprawnych.
- Propagowanie aktywności ruchowej poprzez dofinansowanie karnetów na obiekty sportowe. Wspieranie podmiotów komercyjnych wiąże się z ich istotnością dla rozwoju sportu i rekreacji. Z badań wynika, że infrastruktura płatna jest wykorzystywana znacząco częściej niż bezpłatna.
- Organizacja na terenie województwa otwartych imprez sportowych i sportowo-rekreacyjnych o charakterze powszechnym, w których uczestniczyłaby jak największa ilość osób i całe rodziny.
- Organizacja „Otwartych dni” dyscyplin i obiektów sportowych („Popływaj kajakiem”, „Zagraj w tenisa” itp.). Oferta klubów jest słabo znana, prawie połowa badanych w ogóle nie wie, jak wyglądają opłaty

w klubach i nie zna ich oferty.

- Zapewnienie karnetów na obiekty sportowe dla seniorów.
- Podjęcie działań zmierzających do powstania bądź odbudowy klubów akademickich, wojskowych i policyjnych.
- Przygotowanie do organizacji ogólnopolskiej imprezy sportowej (organizacja imprezy sportowej o randze ogólnopolskiej np. Klubowe Mistrzostwa Polski Juniorów w Piłce Nożnej).
- Wspieranie przez władze samorządowe potencjału istniejących klubów sportowych;
- Dofinansowanie klubów sportowych według systemu premiowego, opracowanego w oparciu o aktualne osiągnięcia.
- Udzielanie nagród za szczególne osiągnięcia w dziedzinie sportu i kultury fizycznej.
- Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych o programy sportowe i rekreacyjne
- Organizowanie współzawodnictwa sportowego w oparciu o współpracę międzypaństwową.
- Wspieranie działań służących podnoszeniu kwalifikacji osób zarządzających sportem jak również osób zajmujących się bezpośrednio pracą z młodzieżą.
- Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej – budowa boisk do piłki nożnej oraz innych dyscyplin
- Zagospodarowanie wolnej przestrzeni publicznej na miejsca wypoczynku, rekreacji i sportu (między innymi: skwery, wolne place, itp.).
- Budowa otwartych stref rekreacji dziecięcej.
- Rozbudowa istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej, w tym obiektów sportowych funkcjonujących przy placówkach szkolnych.
- Rozbudowa ścieżek rowerowych, utworzenie plaż i parków w regionie.
- Utrzymywanie istniejących / powstających obiektów aktywności fizycznej.
- Dostosowanie istniejącej infrastruktury sportowej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Rozbudowa posiadanej bazy sportowej oraz efektywne wykorzystanie

już istniejącej bazy w celach rekreacyjno-sportowych w tym sportu młodzieżowego.

Turystyka może stać się ważną gałęzią gospodarki województwa podlaskiego i kolejną szansą jego rozwoju. Zagospodarowanie naturalnych walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju funkcji turystycznych jest jednym z pożądaných kierunków rozwoju Podlasia.

Turystyka, w tym agroturystyka powinna stać się istotnym, alternatywnym kierunkiem zagospodarowania obszarów wiejskich Podlasia. W szczególny sposób ten kierunek rozwoju chroni środowisko, przyczynia się do zrównoważonego rozwoju, do ochrony wartości terenów wiejskich. Walory środowiska przyrodniczego tego regionu są wysoko cenione. Liczba gospodarstw agroturystycznych systematycznie się zwiększa, a najczęściej są one zlokalizowane w najbardziej atrakcyjnych turystycznie częściach województwa, a więc na Pojezierzu Suwalskim i Augustowskim oraz w sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej. Wysokie walory przyrodnicze, wypoczynkowe i kulturowe dają szansę rozwoju obszarów wiejskich regionu, w oparciu o szeroko rozumianą branżę turystyczną. Wymaga to jednak podwyższenia standardów bazy turystycznej i sportowej, a także zwiększenia nakładów na kulturę i sztukę oraz promocję regionu.

Wsparcia wymagają również działania zmierzające do ochrony dziedzictwa historycznego i kulturowego oraz zachowanie dziedzictwa kulinarnego w rozwoju obszarów wiejskich. Wielokulturowy charakter regionu styku kultur powoduje, że województwo podlaskie posiada bogate zasoby tradycyjnych produktów spożywczych, które mogą stanowić znaczące wzbogacenie lokalnej oferty turystycznej, jak również stać się źródłem zaopatrzenia mieszkańców województwa zamieszkujących większe skupiska miejskie. Przetwórstwo artykułów rolnych w oparciu o tradycyjne metody może stanowić w konsekwencji alternatywne źródło dochodów dla wielu mieszkańców obszarów wiejskich, nieznajdujących zatrudnienia w rolnictwie.

W związku z powyższym, zostanie podjęty szereg działań nakierowanych na m.in.:

- Poprawę istniejącej infrastruktury turystycznej tj. bazy noclegowej i gastronomicznej, tworzenie nowych tras rowerowych, szlaków wodnych, rozwój wypożyczalni sprzętu turystycznego, punktów informacji turystycznej itp.
- Poprawę stopnia oznakowania istniejących atrakcji turystycznych, szlaków itp.
- Poprawę stanu technicznego szlaków komunikacyjnych na terenie województwa, która zwiększy jego dostępność dla turystów.
- Wsparcie podmiotów z branży turystycznej w aplikowaniu o środki zewnętrzne na budowę, rozbudowę i modernizację obiektów.
- Zapewnienie warunków sprzyjających do podnoszenia kwalifikacji przez pracowników z branży turystycznej.
- Uwzględnienie w planowanym programie rewitalizacji miast i wsi problemów i potrzeb związanych z rozwojem turystyki i rekreacji dla mieszkańców.
- Promowanie w kraju i za granicą atrakcji turystycznych Podlasia poprzez udział w targach, wystawach, promowanie walorów województwa w mediach itp.
- Organizowanie imprez kulturalnych i innych wydarzeń przyciągających turystów.
- Zapewnienie niezbędnych środków finansowych do zachowania istniejących walorów przyrodniczych, historycznych i kulturowych województwa.

CO RZĄD ZROBIŁ DLA ŚRODOWISKA

W 2017 r. rząd rozpoczął realizację programu Stop Smog, który skierowany jest do miast do 100 tys. mieszkańców, znajdujących się na europejskiej liście miast z najbardziej zanieczyszczonym powietrzem. W 2018 r. Rząd przeznaczył 180 mln zł na termomodernizację budynków. Ponadto do 2020 roku przeznaczył 10 mld zł na dofinansowanie projektów poprawiających jakość powietrza, a tym samym jakość życia obywateli. Większe projekty i inwestycje, w tym rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych w miastach, będą finansowane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Lokalne projekty obniżania emisji, szczególnie niskiej, będą natomiast wspierane przez regionalne programy operacyjne i programy wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Rząd w 2017 roku rozpoczął wdrożenie programu dofinansowania do wymiany pieców węglowych na bardziej ekologiczne źródła ogrzewania, a dofinansowanie sięga nawet 80 proc. kosztów inwestycji. Programy preferencyjnego finansowania inwestycji w ekologiczne źródła ogrzewania wdrażają też poszczególne wojewódzkie fundusze ochrony środowiska.

Czyste środowisko jest warunkiem koniecznym dla istnienia zdrowego społeczeństwa. Każdy obywatel Rzeczypospolitej powinien mieć prawo oddychać nieskażonym i czystym powietrzem. Od tego, jaki stan środowiska zostawimy po sobie, będzie zależeć komfort życia przyszłych pokoleń Polaków.

W związku z powyższym Ministerstwo Środowiska uruchomiło w 2018 r. Program „Czyste Powietrze” z budżetem 103 mld zł (3,3 mld zł w formie dotacji oraz 39,7 mld zł w formie pożyczek zwrotnych) na lata 2018-2029, z inauguracyjnym terminem składania wniosków

o dofinansowanie od początku września br. Celem Programu jest poprawa efektywności energetycznej istniejących zasobów mieszkalnych budownictwa jednorodzinnego poprzez gruntowną termomodernizację i wymianę palenisk.

Rządowy program dofinansowaniem obejmuje docieplenie budynków i zastosowanie odnawialnych źródeł energii cieplnej i elektrycznej, tj. kolektorów słonecznych i mikroinstalacji fotowoltaicznych. Natomiast osoby, które dopiero budują domy, mogą liczyć na dofinansowanie zakupu i montażu węzłów cieplnych, kotłów na paliwo stałe, systemów ogrzewania elektrycznego, kotłów gazowych kondensacyjnych czy pomp ciepła.

JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Województwo podlaskie jest jednym z najczystszych regionów w Polsce. Emisja zanieczyszczeń jest jedną z najniższych w kraju. W przypadku emisji zanieczyszczeń gazowych województwo znajduje się na przedostatnim miejscu w kraju (0,79 ton na km² rocznie - średnia krajowa wynosi 6,5 ton/km² rocznie), a pod względem emisji zanieczyszczeń pyłowych znajduje się na ostatnim miejscu - 0,06 ton na km².

Według informacji GIOŚ ocena jakości powietrza dla największych miast w regionie została określona jako umiarkowana, a jedynie w Białymstoku, jako dostateczna. Niestety władze Białegostoku nie wspomagają mieszkańców w obronie przed smogiem i nie wspierają inicjatyw w tym zakresie.

Zanieczyszczone powietrze ma wpływ na zwiększoną zapadalność dzieci na choroby płuc. W województwie podlaskim najgorzej jest w powiecie bielskim. Tam przez ponad 58 dni w roku utrzymują się stężenia pyłu PM10 przekraczające 50 µg/m³ (mikrogramów na metr sześcienny).

CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ ZROBI DLA PODLASKIEGO ŚRODOWISKA

- W miastach zagrożonych smogiem takich jak Białystok, szczególnie w okresie letnim ze względu na przekroczony poziom zanieczyszczeń mieszkańcy powinni korzystać z darmowej komunikacji miejskiej.
- Wsparcie rządowego Programu Czyste Powietrze.
- Wsparcie dla wymiany pieców oraz ograniczanie spalania śmieci i odpadów oraz toksycznego paliwa w domowych piecach, szczególnie na terenach wiejskich
- Prowadzenie akcji edukacyjnych już na poziomie szkolnym organizowanie konkursów dla dzieci i popieranie inicjatyw lokalnych w tym zakresie.

PODLASKA INNOWACYJNOŚĆ I CYFRYZACJA REGIONU

CO RZĄD ZROBIŁ DLA CYFRYZACJI

Do 2020 r. rząd zobowiązał się zapewnić wszystkim obywatelom dostęp do Internetu szerokopasmowego o prędkości co najmniej 30 mb/s. Umożliwi to wejście polskiego społeczeństwa w nową erę cyfrową. Oznacza to możliwość pracy zdalnej, powszechnego korzystania z e-usług, co uprości załatwianie spraw urzędowych, uzyskiwanie dokumentów, korzystanie z usług medycznych i ubezpieczeniowych oraz wymianę informacji drogą elektroniczną pomiędzy urzędami.

Już dziś obywatele mogą korzystać z ponad 500 różnorodnych e-usług. Większość z nich została uruchomiona lub poprawiona w ciągu ostatnich dwóch lat. W prosty sposób można np. złożyć wniosek w programie Rodzina 500+, z czego w minionym roku skorzystało ok. 24% uprawnionych, czy zawnioskować o wydanie nowego dowodu osobistego lub też zgłosić jego utratę.

Od maja 2017 roku trwa pilotaż mDokumentów, dzięki czemu docelowo każdy obywatel będzie mógł zrezygnować z noszenia przy sobie dowodu osobistego, prawa jazdy, dowodu rejestracyjnego, potwierdzenia polisy OC (tzw. pakiet kierowcy) czy wielu innych dokumentów potrzebnych nam na co dzień (np. Karta Dużej Rodziny czy legitymacja studencka). Wszystkie te dokumenty już niebawem będą dostępne przez telefon komórkowy. Funkcjonuje już aplikacja, która umożliwia korzystanie z mDokumentów w relacji obywatel-obywatel, m.in. przy wymianie danych między uczestnikami drogowej stłuczki, czy wynajmie mieszkania. Korzystanie z mDokumentów to nie tylko wygoda w codziennym funkcjonowaniu, ale też poczucie spokoju i bezpieczeństwa.

Dodatkowo do 2020 r. powstanie Ogólnopolska Sieć Edukacyjna łączą-

ca wszystkie szkoły w Polsce, która zapewni dostęp do Internetu o prędkości 100 mb/s, usług i treści edukacyjnych oraz kształcenia w zakresie umiejętności cyfrowych. W 2018 r. 12,7 tys. szkół zostanie włączonych do tej sieci. Dziś jedynie co 6 szkół ma dostęp do szybkiego Internetu.

Nowoczesne społeczeństwo informacyjne charakteryzuje się możliwością i umiejętnościami korzystania z szybkiego Internetu i wykorzystywania go do celów usprawniających codzienne życie.

JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Poziom dostępności mieszkańców województwa w sieciach informacyjnych oraz Internecie budzi zastrzeżenia mieszkańców. Niewiele ponad połowa gospodarstw domowych w regionie posiada w dostęp do Internetu, co plasuje Podlaskie na 13 miejscu wśród polskich regionów (przed łódzkim, świętokrzyskim i lubelskim). Niestety, projekt polegający na udostępnieniu Internetu dla wszystkich mieszkańców Podlasia, realizowany w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007-2013 (PO RPW 2007-2013), nie zakończył się powodzeniem – sieć szerokopasmowa nie została wprowadzona, ponadto notorycznie ponoszone są wydatki za utrzymanie wykonanych – bezowocnych – prac w ramach przedmiotowego projektu.

W województwie podlaskim w ciągu ostatnich 12 miesięcy z usług administracji publicznej za pomocą Internetu korzystało poniżej 25 % osób.

CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ ZROBI DLA CYFRYZACJI PODLASKIEGO

Samorząd Prawa i Sprawiedliwości w oparciu o fundusze unijne, finan-

sowanie dłużne oraz partnerstwo publiczno-prywatne w woj. podlaskim w ramach cyfryzacji regionu zapewni:

- Zintensyfikowanie inwestycji w budowę sieci „ostatniej mili”, co w efekcie pozwoli na zapewnienie zrównoważonego dostępu do danych i informacji na całym terytorium regionu, dostępu do serwisów państwowych /centralnych oraz możliwości rozwoju przedsiębiorczości w oparciu o ICT; okres realizacji inwestycji: 2018-2030 r.
- Kontynuację realizacji Programu Operacyjnego „Polska Cyfrowa” (POPC) w najbardziej wykluczonych lokalizacjach, która obejmie kontynuację/ przyspieszenie realizacji sieci szerokopasmowych (strategii cyfrowej) w lokalizacjach o najniższym pokryciu - punkt wyjścia do szerokiej i zrównoważonej cyfryzacji w kontekście usług centralnych jak e-urząd itp. jak i lokalnych, rozwijanych przez przedsiębiorców w oparciu o sieci „ostatniej mili”; okres realizacji inwestycji: 2018-2030 r. w tym: zapewnienie możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach gospodarstwom domowym oraz placówkom oświatowym należącym do tzw. „białych plam” na obszarze biłostockim. Przygotowana koncepcja projektu zakłada utworzenie sieci szerokopasmowej o łącznej długości ok. 800 km, w tym budowa 764 km oraz dzierżawa 36 km, która obejmie swoim zasięgiem 15 222 gospodarstw domowych oraz podłączenie 116 jednostek oświatowych.
- Rozwój zasobów udostępniających centralne usługi klasy e-państwo, np. e-zdrowie. Zapewnienie dostępu do usług np. telemedycznych poprzez pomoc w wyposażaniu gabinetów pierwszego badania dla pacjentów; okres realizacji inwestycji: 2018-2020 r.

BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE W PODLASKIEM I ROZWÓJ MIESZKALNICTWA W PODLASKIEM

CO RZĄD ZROBIŁ DLA MIESZKALNICTWA

Pakiet „Mieszkanie+”, stanowi element rządowego programu mieszkaniowego pn. Narodowy Program Mieszkaniowy (NPM), obejmuje szereg instrumentów wzajemnie się uzupełniających, skierowanych do różnych grup beneficjentów. Podstawowe działania koncentrują się bezpośrednio na tworzeniu nowego zasobu mieszkaniowego poprzez:

- 1. Budowę powszechnie dostępnych mieszkań na wynajem o umiarkowanym czynszu,**
- 2. Wsparcie przedsięwzięć społecznego budownictwa czynszowego,**

a) Preferencyjne finansowanie zwrotne na budowę mieszkań o limitowanym czynszu adresowane do osób o umiarkowanych dochodach. W latach 2016-2018 w ramach rządowego programu popierania budownictwa mieszkaniowego zakwalifikowano 136 wniosków obejmujących łącznie budowę 6 166 mieszkań na wynajem, o łącznej wartości inwestycji 1,3 mld zł.

W przypadku woj. podlaskiego nie wpłynęły jeszcze żadne wnioski.

b) Bezzwrotne finansowe wsparcie z budżetu państwa na rozwój budownictwa zaspokajającego potrzeby mieszkaniowe osób o niższych dochodach oraz budownictwa wspomaganego.

Z woj. podlaskiego do finansowego wsparcia zostało zakwalifikowanych **11 wniosków**, na łączną kwotę finansowego wsparcia **10,7 mln zł**.

Wnioski dotyczą utworzenia **235 lokali mieszkalnych**. Mieszkania powstaną w następujących gminnych lokalizacjach: Łomża, Suwałki,

Grajewo, Sokółka, Bielsk Podlaski, Gmina Miejska Hajnówka, Czyżew, Bargłów Kościelny oraz Miasto Białystok.

3. Dopłaty do czynszów.

JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

W ramach działań prowadzonych przez BGKN w zakresie budowy mieszkań na wynajem w programie „Mieszkanie+” dotychczas nie rozpoczęto budowy mieszkań w woj. podlaskim.

Jednakże BGKN rozpoczął prace nad kilkoma projektami mieszkaniowymi zlokalizowanymi w woj. podlaskim, m. in. w Łomży, Białymstoku, Suwałkach i Grajewie. Rozmowy z partnerami są na różnym stopniu zaawansowania.

Potrzeby mieszkańców województwa w zakresie warunków mieszkaniowych, zaspokojone są na relatywnie średnim poziomie. Wprawdzie powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 mieszkańca w regionie wynosząca 26 m² należy do największych w Polsce (2 miejsce po województwie mazowieckim), ale na ocenę potrzeb mieszkańców w tym zakresie duży wpływ ma przeciętny standard tych mieszkań, wynikający z zaawansowanego wieku budynków i braku remontów budynków spółdzielczych i komunalnych. Przeważają mieszkania powierzchniowo małe, a przeciętnie w mieszkaniu jest mniej niż 3 pokoje. Małe i bardzo małe mieszkania w miastach województwa stanowią ponad 60% wszystkich mieszkań. Dominują mieszkania spółdzielcze i związane z tym problemy gospodarki zasobami.

CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ ZROBI DLA PODLASKIEGO MIESZKALNICTWA

Nowy samorząd Prawa i Sprawiedliwości weźmie aktywny udział w realizacji Programu „Mieszkanie+” w woj. podlaskim, który opierać się będzie głównie na tanim budownictwie społecznym i spółdzielczym. Koszt budowy lokalu mieszkalnego ma nie przekraczać kwoty 2–3 tys. zł za m² metr kwadratowy. Będzie to możliwe m.in. dzięki budowie na gruntach przekazanych przez Skarb Państwa na preferencyjnych warunkach. System wsparcia będzie opierał się na tanim wynajmie. Dzięki rządowemu programowi „Mieszkanie+” najem stanie się bardziej przystępny. Uczestnik programu będzie, bowiem zobowiązany do płacenia czynszu w wysokości 10–20 zł za m². Tym samym będzie spłacana tylko część odsetkowa. Program jest znakomitym narzędziem stymulowania rozwoju ekonomicznego i polityki prorodzinnej zarówno na Podlasiu, jak i w całej Polsce. To szansa na rozładowanie problemów mieszkaniowych młodych małżeństw, zatrzymanie ich odpływu z mniejszych miejscowości, przyciąganie potrzebnych na danym rynku fachowców.

BEZPIECZEŃSTWO OBYWATELI W PODLASKIEM

CO RZĄD ZROBIŁ DLA BEZPIECZEŃSTWA OBYWATELI

Przez ponad dwa lata rząd Prawa i Sprawiedliwości zdecydowanie zmienił sytuację w zakresie bezpieczeństwa w lokalnych społecznościach. Stało się to możliwe m.in. dzięki przywróceniu ponad 70 posterunków policji w małych miejscowościach, w tym 8 posterunków na terenie województwa podlaskiego (między innymi w Bakalarzewie, Czarnej Białostockiej, Czyżewie, Szepietowie, Szumowie oraz inwestycjom realizowanym w ramach Programu Modernizacji Służb Mundurowych. W 2017 r. policja zakupiła 956 radiowozów, Państwowa Straż Pożarna 139 samochodów, a Straż Graniczna 130. Zainwestowano także w rozwój Ochotniczych Straży Pożarnych – w 2017 r. dotacja dla OSP została podniesiona o 15 mln zł.

Wprowadzono także szereg innowacji – m.in. możliwość zgłoszenia zagrożenia w swojej okolicy przez Internet, za pośrednictwem Krajowej Mapy Bezpieczeństwa czy korzystania z mobilnej aplikacji „Moja Komen-da”, która pozwala na szybki kontakt z dzielnicowym. Z aplikacji tej skorzystało już ponad 80 tys. osób. Działania te idą w parze z nauką bezpiecznych zachowań, głównie wśród dzieci i młodzieży. Jednym ze sposobów promowania odpowiedzialnych postaw jest przyznawanie nagród „Młody Bohater” za podjęcie prób ratowania życia. Dodatkowo realizowana jest odpowiedzialna polityka migracyjna. Polscy funkcjonariusze Straży Granicznej wspierali uszczelnianie granic w 18 państwach, podnosząc w ten sposób bezpieczeństwo w Europie.

Ważnym projektem było także uruchomienie Wojsk Obrony Terytorialnej, które nie tylko zwiększyły potencjał obronny Polski, ale także wzmocniły postawy propaństwowe. Wśród ochotników, którzy włączyli się

do tych działań, kształtowane są postawy patriotyczne, odwaga oraz szacunek dla państwa i symboli narodowych.

Podjęto także decyzję o konsekwentnym zwiększaniu nakładów na obronność – w 2020 r. mają one wynieść 2,1% PKB, a w 2030 – 2,5%. Dzięki działaniom obecnego rządu 89 proc. Polaków deklaruje, że czuje się bezpiecznie. Jest to najlepszy wynik od 30 lat.

Rząd koalicji PO-PSL w latach 2007-2015 zlikwidował, 418 z 817, czyli ponad połowę posterunków policji w Polsce, co diametralnie obniżyło poziom bezpieczeństwa na wielu obszarach kraju. Dlatego sztandarowym projektem rządu Prawa i Sprawiedliwości jest przywrócenie ponad 150 posterunków zwłaszcza w małych miejscowościach, tak by obywatele wiedzieli, że w każdej chwili mogą liczyć na pomoc policji.

JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

W podlaskim przywrócono już 7 posterunków: w Michałowie, Piątnicy, Szumowie, Czyżewie, Bakalarzewie, Czarnej Białostockiej i Szepietowie, a w najbliższych latach planowana jest budowa kolejnych 6 posterunków.

Dbanie o bezpieczeństwo mieszkańców, podstawowe zadanie własne samorządu terytorialnego województwa podlaskiego, nie było dotąd wykonywane w stopniu odpowiednim. Dotyczy to takich działań jak: porządek publiczny, bezpieczeństwo obywateli, ochronę przeciwpowodziową, przeciwpożarową i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska naturalnego.

Po 2016 roku na terenie województwa podlaskiego nastąpiła intensywne odbudowa sieci posterunków policji zamkniętych w wyniku działań koalicji PO-PSL.

CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ ZROBI DLA BEZPIECZEŃSTWA OBYWATELI W PODLASKIEM

Troska i dbanie o bezpieczeństwo mieszkańców jest jednym z podstawowych zadań własnych samorządu terytorialnego, wymagających stałej aktywności. Zakres działania nowo wybranego samorządu w tym zakresie obejmie porządek publiczny, bezpieczeństwo obywateli, ochronę przeciwpowodziową, przeciwpożarową i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska naturalnego. Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz niski stopień przestępczości są jednym z kluczowych czynników świadczących o rozwoju i atrakcyjności gminy lub miasta. Często poziom bezpieczeństwa w danej gminie jest brany pod uwagę przez potencjalnych mieszkańców i inwestorów.

Zostaną podjęte działania o charakterze ograniczania pośrednich przyczyn stanowiących podłoże przestępczości oraz patologii społecznych. Są to np. działania w obszarze edukacji, wychowania, ochrony zdrowia, rozwoju gospodarczego, przeciwdziałania bezrobociu, narkomanii, alkoholizmowi i przemocy w rodzinach.

Aby skutecznie dbać o bezpieczeństwo życia i zdrowia ludzkiego oraz mienia społecznego, samorząd Prawa i Sprawiedliwości w ramach realizowanych przez rząd ogólnokrajowych inicjatyw będzie wspierał lokalne straże miejskie, zapewniona zostanie pomoc finansowa dla Policji, Straży Pożarnej a także realizowane będą programy walki z przemocą oraz zajęcia pozaszkolne dla dzieci i młodzieży.

Ponadto, wspierane będą służby mundurowe poprzez przekazywanie środków finansowych na:

- Rekompensatę pieniężną za czas służby przekraczający normy przewidziane dla funkcjonariuszy Policji.
- Nagród za osiągnięcia w służbie dla policjantów właściwych miejscowo komend powiatowych (miejskich) i komisariatów, którzy realizują zada-

nia z zakresu służby prewencyjnej.

Władze samorządowe będą skutecznie zapobiegać przestępczości i zagrożeniom także poprzez eliminację ich przyczyn, np. bezrobocia, braku opieki nad małoletnimi, braku właściwego oświetlenia ulic i parkingów. Zgodnie z wieloletnimi badaniami prowadzonymi przez różne instytucje samorządowe i naukowe, najlepszą formą poprawy bezpieczeństwa i walki z przestępczością jest profilaktyka, szczególnie prowadzona wśród dzieci i młodzieży oraz działania podejmowane na rzecz ich bezpieczeństwa.

SPRAWNA ADMINISTRACJA I LEPSZE ZARZĄDZANIE W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM

CO RZĄD ZROBIŁ BY USPRAWNIĆ ADMINISTRACJĘ

Na 255 polskich miast posiadających status średnich, aż 122 ośrodki według analiz przeprowadzonych przez PAN, są zagrożone utratą funkcji społeczno-gospodarczych. Ponad 2 mld zł przeznaczone na wsparcie w ramach programu zostaną przekazane na cele związane z inwestycjami publicznymi, wspieranie efektywności energetycznej, czy też tworzenie warunków dla inwestycji prywatnych. Pakiet dla Miast Średnich jest krokiem milowym na rzecz wyrównywania szans rozwojowych wszystkich obszarów kraju.

Dzięki dynamicznym działaniom rządu w ciągu 2 lat udało się zdecydowanie przyspieszyć realizację programów finansowanych ze środków unijnych. Po wyborach parlamentarnych Ministerstwo Rozwoju przeprowadziło analizę stanu wdrażania funduszy unijnych na lata 2014 - 2020. Przeprowadzony audyt wykazał, że w porównaniu do innych państw opóźnienia sięgały nawet roku. Niektóre wskaźniki wykorzystania funduszy były bliskie zeru.

W czerwcu 2016 r. Rada Ministrów przyjęła „Plan działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów w ramach umowy partnerstwa”, który przyniósł zdecydowaną poprawę.

Łącznie w ramach obecnej perspektywy budżetowej podpisano już ponad 25 tys. umów na dofinansowanie projektów z pieniędzy UE o wartości ponad 225,5 mld zł.

Dodatkowo dzięki energicznym działaniom byłego Ministra Rozwoju

Mateusza Morawieckiego udało się zagospodarować 9 mld euro pochodzących z poprzedniej perspektywy budżetowej na lata 2009-2013.

Polska z powodzeniem zakończyła także negocjacje w sprawie funduszy norweskich. Dzięki temu nasz kraj otrzyma 810 mln euro, które zostaną przeznaczone m.in. na ochronę środowiska i rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

Niestety, znacznie wolniej niż programy krajowe realizowane były programy regionalne, za które odpowiadają samorządy wojewódzkie. Szacuje się, że zwrotem do UE zagrożona jest kwota ok. 1 mld 200 mln euro z programów regionalnych.

JAK SYTUACJA WYGLĄDA DZISIAJ

Zakres działań samorządów terytorialnych, szczególnie lokalnych (w tym w zakresie dostarczania usług publicznych), zwiększał się, ale nie pociągało to za sobą odpowiedniego zabezpieczenia środków na ten cel, co stwarzało istotne obciążenie budżetów samorządów. Powodowało to stałe konflikty w samorządach lokalnych. Przykładem tego były braki finansowania na nowe zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (dotacja z budżetu państwa nie może przekroczyć 50% kosztów zadań). Problemem było też zwiększenie wynagrodzenia nauczycieli wobec faktu, że subwencja oświatowa nie pokrywała w całości wydatków na oświatę. Znaczący wzrost kosztów oświetlania ulic związany z przeniesieniem na samorządy obowiązku ponoszenia kosztów oświetlenia dróg krajowych w granicach miast sprawiał stałe trudności gmin i miast.

Województwo podlaskie znajduje się w czołówce województw najstabiliej wykorzystujących środki unijne w Polsce. Obecny samorząd województwa nie zapewnił w wystarczającym stopniu wykorzystania potencjału fundu-

szy unijnych dostępnych dla Podlasia. Podmioty gospodarcze / administracyjne nie zawsze są świadome, że to właśnie dzięki funduszom unijnym można zdobyć wsparcie w zakresie zminimalizowania kosztów inwestycji bądź rozwoju firm / jednostek administracyjnych.

- Pod względem wartości wniosków o dofinansowanie woj. podlaskie zajmuje 7 miejsce w Polsce. Wkład UE w złożonych wnioskach o dofinansowanie wynosi 5,1 mld zł, co stanowi 99% alokacji.
- W zakresie wskaźnika podpisanych umów - woj. podlaskie zajmuje 13 miejsce – podpisane zostały 1022 umowy na kwotę dofinansowania UE 2,6 mld zł, co stanowi 51% alokacji, podczas gdy średnie wykorzystanie alokacji w podpisanych w RPO umowach jest na poziomie 57%.

CO PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ ZROBI DLA POPRAWIENIA JAKOŚCI ADMINISTRACJI

Zadaniem dla samorządów będzie zastosowanie własnych zachęt (np. podatkowych, prawnych, w zakresie nieruchomości) dla podmiotów gospodarczych, zwłaszcza przysparzających miejsc pracy. Ważnymi działaniami wspierającymi te korzystne tendencje powinny być także inicjatywy integrujące i promujące lokalne środowiska gospodarcze (nagrody, konferencje, kongresy, imprezy branżowe).

Konieczna jest aktywizacja samorządów lokalnych do opracowywania i wdrażania oraz finansowania programów zdrowotnych dla społeczności lokalnych. Tym bardziej, iż część tych zadań może być finansowana przez NFZ. Programy zdrowotne należy konstruować według priorytetów Regionalnej Polityki Zdrowotnej województwa podlaskiego tj. opieki nad matką i dzieckiem (np. leczenie próchnicy, wczesne wykrywanie i leczenie wad postawy), opieka nad seniorem, leczenie cukrzycy I i II typu, wczesne wykrywanie chorób onkologicznych i schorzeń układu krążenia.

Ważnym czynnikiem wpływającym na aktywizację społeczności w samorządach jest dostępność do instytucji kultury oraz wszelkiego rodzaju wydarzeń kulturalnych. W związku z tym należy podjąć starania w celu umożliwienia poszerzania działalności przez istniejące instytucje jak również umożliwienie powstawania nowych instytucji kulturalnych, które będą w stanie dotrzeć ze swoją ofertą do większego kręgu osób. Ważne jest, aby przygotowana przez jednostki kulturalne oferta dostosowana była do odbiorcy w każdym wieku, w tym również do osób najmłodszych, które dopiero kształtują swoją wrażliwość. Szerokiemu uczestnictwu w wydarzeniach kulturalnych służą również odpowiednie działania promocyjne, dzięki którym przygotowana w zakresie kultury oferta może dotrzeć do potencjalnych osób nią zainteresowanych. W tym celu należy zdynamizować działania w Internecie oraz prasie lokalnej.

Uwzględniając to, co powyżej, programowym celem Prawa i Sprawiedliwości jest przyspieszenie realizacji RPO WP na lata 2014-2020 z jednoczesnym zapewnieniem wysokiego poziomu dobieranych projektów, tj. ekonomicznie uzasadnionych i dostosowanych do potrzeb regionu.

Przedstawiciele Prawa i Sprawiedliwości planują przeprowadzenie akcji informacyjnej na skalę regionu skierowaną na promowanie funduszy europejskich oraz podniesienie świadomości o możliwości ich wykorzystywania przez mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, jednostki samorządu terytorialnego, służby publiczne (inne niż administracja), instytucje ochrony zdrowia, instytucje wspierające biznes, instytucje nauki i edukacji, przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne, organizacje społeczne i związki wyznaniowe (osoby prywatne również mogą korzystać z pośrednich form wsparcia – takich jak szkolenia, granty, czy pożyczki na założenie własnej firmy). Działania obejmą m.in. szkolenia i udzielanie aktualnej informacji z zakresu opracowywania projektów, ich realizacji i rozliczenia, w tym:

- Określanie celu, na jaki mają zostać przeznaczone pozyskane środki.
- Znalezienie odpowiedniego programu operacyjnego, w ramach którego możliwe będzie uzyskanie dofinansowania.
- Pomoc w znalezieniu odpowiedniego podmiotu, który ogłosi konkurs w ramach wybranego działania.
- Pomoc w określeniu terminów na składanie / realizację / rozliczenie projektów.
- Zapewnienie pomocy w wypełnianiu stosownych formularzy (dostępnych na stronie odpowiednich programów operacyjnych).
- Promowanie projektów.
- Zamknięcie i rozliczenie projektów.

Działania te obejmą również przedstawicieli kluczowych branż w regionie i będą miały na celu zwiększenie efektywności wykorzystywania funduszy unijnych na rozwój działalności przez m.in. firmy zajmujące się kluczowymi dla województwa podlaskiego branżami.

Uwzględniając powyższe, kandydaci Prawa i Sprawiedliwości w nowo wybranym samorządzie w perspektywie długofalowej będą dążyć do zwiększenia wykorzystania publicznych źródeł współfinansowania do m.in. stymulowania prywatnych nakładów inwestycyjnych. Działania w tym zakresie będą ukierunkowane na analizę struktury i efektywności wydatków publicznych, co pozwoli na zwiększenie ich koordynacji oraz efektywności. Lepsze wykorzystanie publicznych źródeł finansowania na szczeblu województwa doprowadzi do wzrostu inwestycji prywatnych. W związku z tym, działania pozwalające na właściwe wykorzystanie i ukierunkowanie środków pochodzących z Unii Europejskiej w ramach istniejących i przyszłych programów oraz inicjatyw, mają ogromne znaczenie - szczególnie zważywszy na rolę funduszy unijnych, będących ważnym uzupełnieniem środków krajowych w polskiej gospodarce.

